Ե. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 1377 — ՈՒՐԲԱԹ 5 ՕԳՈՍՏՈՍ 1888 — (Ն. Տ.) 17 ՕԳՈՍՏՈՍ 1888 — 9 ՁԻԼՀԻՃԱՅ 1305

20 ՓԱՐԱ.

ՆԱԽԱԿԻՆ ԱՌԱՎՕՏԻ ԹԷՍ ԳՐՈՒԹԻՒՆ ՊԷՏՔ Է ՈՒՂԱՐԿԵԼ
ԱՌ ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԳՐԻ
Գալաթիա, Նորատունկեան-Խան

غزته‌سی اداره‌سی

Direction du journal AREVELK
Noradounghian Han, Galata
CONSTANTINOPLE

ԱՐԵՒԵԼՔ

ՕՐԱԳԻՐ

ԳԱՂԱՓԱՐԱԿԱՆ ԵՒ ԱԶԳԱՅԻՆ

20 ՓԱՐԱ.

ԳՆԱՅԻՆ ՊԱՅՄԱՆԱԳԻՐԸ

Տարեկան համար Գալատիայի դիմացի արձան	160
» » Լեռնամասի » »	80
» » Լեռնամասի » »	40
Դուռտաղ » եւ տերդական	
Թղթատարով տարեկան	240
Դուռտաղ համար եւ տերդական	
Թղթատարով վեցամսեայ	120
Օտար երկիրներ, տարեկան գիներ	58
» » վեցամսեայ	26

Իւրաքանչիւր յղուած յայտարարութեան համար հարիւրական մը աւելի է ստորագրութեան զրկուած նամակ կամ գրութիւն եւ լրագիր։

Les annonces sont reçues
AUX BUREAUX DU JOURNAL

Գ. ՊՈՒԼԻՍ, 5 ՕԳՈՍՏՈՍ, 1888

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

ԻՏԱԼԻԱ ԵՒ ՖՐԱՆՍԱ.

ԾԱՆՈՒՑԱԳԻՐ Պ. ԿՈՊԼԷԻ ՄԱՍՈՒԱՑԻ ԴՐԱՒՄԱՆ ՎՐԱՑ

Աւստրիկ Ֆրանսայի արտաքին գործոց նախարարին ծանուցագիրն, ի պատասխան առ Պ. Բրիսիի, ծանուցագիր զոր արժան կը համարինք մեր ընթերցողաց ներկայացնել, այնպիսի խնդրոյ մը վերաբերելոյն համար որ օրուան հրատապ խնդրոց մին լինելէ չէ դադրած.

Փարիզ, 3 օգոստ. 1889.

Իտալեան Կառավարութիւնն յուլիս 25 թուով Տէրութեանց մատոյց Մասուայի միջադէպին վերաբերեալ երկու ծանուցագրեր, որք հետեւեալ դիտողութեանց առիթ կուտան.

Իտալեան Կառավարութեան և Հանրապետութեան Կառավարութեան միջեւ վէճի նիւթը սա է թէ Իտալիա ի Մասուա Քափիթիլասիոնները անգոյ կը նկատէ արդեօք, կամ մինչեւ իսկ բնաւ գոյութիւն չեն ունեցած հոն, կ'ըսէ, մինչ մեք կը հաստատենք թէ Քափիթիլասիոնը կային ի Մասուա, և կան, մինչեւ որ Տէրութիւնը հաւանին անոնց ջնջման.

Հռոմայ դահլիճն սխալ յառաջ կուգայ ի սմանէ թէ զՄասուա անտէր երկիր կը նկատէ, բան մը որ չի կրնար ըսուիլ այնչափ կարեւոր դիրք ունեցող երկրի մը և այնչափ նշանաւոր քաղաքի մը համար. կարելի՞ է միթէ ընդունիլ որ Կարմիր Մողու այս կէտ ցայս վայր անտես առնուած լինի ամեն Տէրութեանց կողմէ և ո՛չ մէկէն կախում ունեցած. Ի՞նչպէս կարելի է նմանցնել զՄասուա Պապ-էլ-Մանտէպի նեղուցին դուրս գտնուող ափրիկեան արեւելեան ծովեզերաց, որոց անկախութիւնը դիւրաւ կապացուցանեն իտալեան ծանուցագիրքերը։ Հանրապետութեան Կառավարութիւնը միշտ զՄասուա նկատած է սեփականութիւն Եգիպտոսի և Բ. Դրան, և իրեն համար Քափիթիլասիոնք հոն կային և կան ինչպէս օսմ. երկրին ուրիշ ո՛և է մասին վրայ.

Հանրապետութեան Կառավարութիւնն այս նկատմամբ մասնաւոր ձեռնհասութիւն մ'ունի, քանի որ ամեն Տէրութեանց մէջ ինք միայն դեր-հիպատոս մ'ունեցած է և ունի Մասուայի մէջ. Այդ դեր-հիպատոս իւր պաշտօնավարութեան արտօնագիրը Բ. Դռնէն ստացած էր. Զիւր իրաւասութիւն ի գործ կը դնէր իւր ազգանոց և Ֆրանսայի պաշտպանելոց վրայ։ Անժխտելի իրողութիւններ են ասոնք զոր ոչ մէկ փաստ կը զօրէ հերքել, և նոյն իսկ իտալեան իշխանութիւնը վերջին ժամանակներս օրինաւոր ճանչած են այդ իրողութիւններ. եւ եթէ այսօր չեն օրինաւոր, կը հարցունենք թէ ինչո՞ւ համար չեն.

Եւ այս Հռոմայ դահլիճն երկու հակասական պատճառներ ցոյց կուտայ։ Մերթ կը պնդէ թէ Քափիթիլասիոնը անգոյ էին ի Մասուա, և տեսանք թէ ինչ արժէք ունի չօշափելի իրողութեան մը հակառակող այս ասութիւն։ Մերթ կը նկատէ թէ Քափիթիլասիոնք իրօք կային, բայց, կ'ըսէ, չկան այլեւս, որովհետեւ գոյութեան պատճառ չունին քրիստոնեայ իշխանութեան մը կողմէ կառավարուած երկրի մը մէջ։

Զինք ժխտեր թէ Քափիթիլասիոնք գոյութեան պատճառ չունին Եւրոպեան Տէրութեան մը կողմէ կառավարուող երկրի մը մէջ. բայց ամեն նախընթաց օրինակք կարտօնեն զմեզ ըսել թէ Քափիթիլասիոնք իրենք իրենցմէ չեն ջնջուիր, այլ պէտք է որ շահակից կառավարութիւնք առ այս հաւանած լինին։ Այսպէս եղած է ամեն երկրաց մէջ զորս կը յիշէ իտալեան ծանուցագիրն, ի Կիպրոս, ի Պոսնա, ի Հերսէք, ի Պուլկարիա, Քափիթիլասիոնք կան ու կը կենան. և այս երկիր, իւր անընտոդ և անորոշ վիճակաւ, չի կրնար օրինակ լինել.

Ե՛գեպտոս, թէ՛ դատական և թէ եկեղեցական կարգաց մէջ մուծեալ փոփոխմունք որոշուեցան խորհրդակցութեամբ և հաւանութեամբ Եւրոպոյ, երբ տուրքեր հաստատեցան ապօրէն կերպիւ, առիթ տուին բողոքներու, և եթէ Մասուայի մէջ հաստատեալ տրոց մասին բողոք չեղաւ ցարդ, այնպիսի բողոք մ'ընելու իրաւունքը չէ փճացած. Ի Թունուզ, Քափիթիլասիոններու մասին փոփոխմունք եղան Տէրութեանց հետ երկար բանակցութիւններէ ետքն. Ամենուրեք եթէ ոչ մի և նոյն եղանակաւ, գէթ մի և նոյն սկզբամբ գործուեցաւ, այսինքն՝ այն երկրաց մէջ իսկ ուր Քափիթիլասիոնք նշանակութիւն չունէին այլ եւս, շահակից Տէրութեանց հաւանութեամբ միայն կը ջնջուէին.

1885ի Պերլինի գաղթային Դաշնագրոն 37րդ յօդուածը չխախտեց այս կանոն, այլ նոր նուիրագործում մը տուաւ անոր, Ափրիկէի եղերաց վրայ կէտ մը գրաւող Տէրութիւններն հարկադրելով որ դէպքն հաղորդեն միւս Տէրութեանց, որպէս զի յայտնեն իրենց դիտողութիւններն, եթէ ունին։ Այս դիտողութիւնք ամեն տեսակ կրնան լինել։ Ի մէջ կրնան բերուիլ նախագոյն իրաւունքներ, և գրաւող Տէրութեան իրաւունքները կրնան ժխտուիլ։ Եւ մեր յիշած պարագայից մէջ, (Կիպրոս, Պոսնա, Հերսէք), գրաւող Տէրութիւն ի վիճակի էր միւս Տէրութեանց ցոյց տալ դաշնագիր մը կնքեալ կամ գերիշխան Կառավարութեան հետ, և կամ պաշտպանեալ Կառավարութեան հետ.

Իտալիա միայն չունի դաշնագիր ո՛չ Բ. Դրան հետ, ո՛չ ալ Խտիվական Կառավարութեան հետ, ո՛չ իսկ Հապէշ Թագաւորին հետ օրուն դէմ պատերազմեցաւ։ Ուստի, իւր սոսկ գրաւման վրայ կը կրթնի. Կը յարէ սակայն թէ երկրի մը նախագոյն թողութիւն հարկաւոր է որպէս զի գրաւումը տիրութեան իրաւունք տայ։ Կը խոստովանի թէ երբ ինք գրաւեց զՄասուա, այն երկիր չէր թողուած տակաւին. Կ'եզրակացնէ թէ իւր վերապահութեան իրաւունք հաստատուած է։ Բայց Իտալիա չի կրնար հերքել թէ իւր տիրութիւն բացարձակ չէ եղած. զի բաւական երկար ժամանակ իւր գրաւման անորոշ հանգամանքը մ'ունենալն ինքն իսկ յայտարարած է.

Հռոմայ դահլիճն յայտարարութիւնք այս մասին բացորոշ էին, և յուլիս 25ի ծանուցագիրը կը յիշեցնէ զանոնք. «Պ. Մանչինի (կ'ըսէ Պ. Բրիսիի) որ յանիծամ կը վարէր Իտալիոյ թագաւորութեան արտաքին քաղաքականութիւնը, չէր վարաներ յայտարարել թէ մեր դիտաւորութիւն երկրային խնդիր յարուցանել չէ.» Եւ իրօք, իրը մէկ տարի, խտիվական դրօշը ծածանեցաւ իտալեան դրօշին քով. Այլ և այլ տուրքեր հաստատեցան. Քափիթիլասիոններուն հակառակ ինչ ինչ արարք եղան որոց կարելի էր ակնարկել՝ պատերազմական վիճակի պատճառաւ։ Այս ամեն արարք վերապահմանց նիւթ եղած էին, և անշուշտ օր մը այս վերապահմունք իրենց արդիւնքը պիտի տային։ Իտալեան Կառավարութիւնն յայտարարելէ յետոյ թէ վերապահութեան խնդիր չէր յուզուած և չէր ալ լուծուած այն ժամանակ, կ'ըսէ թէ ետքէն այն խնդիր անշուշտ պիտի ծագէր, միայն թէ, այնպիսի խնդիր մը երբ կը յուզուի, ինքնին կը լուծուի. Այս է իւր վերջնական եզրակացութիւն.

Այս խորհրդածութիւն քննադատութեան տեղի կրնայ տալ։ Հռոմայ դահլիճն անշուշտ նոր բան մը կ'ըսէ այսպիսի խորհրդածութիւն մ'ընելով. Բայց այժմ մեր դիտաւորութիւն Իտալացւոց ի Մասուա ներկայութեան օրինաւորութիւնը քննութեան առնուլ չէ. Այդպիսի դիտում մը բնաւ չենք ունեցած. Ի սկզբանէ անտի գրաւման՝ չանցնիք ո՛չ միայն դժուարութիւն չհանել Իտալացւոց, այլ և դիւրացնել իրենց ստանձնած գործն։ Անկեղծապէս փափաքեցանք իրենց յաջողութեան։ Ուրեմն, եթէ այսօր վերապահումներ կամ դիտողութիւններ կրնան լինել իտալեան գրաւման դէմ, գերիշխան Տէրութիւնը (Բ. Դուռը) միայն կարող է ընել, և իտալեան ծանուցագիրք կը հաւատան թէ Բ. Դուռն՝ ի սկզբան բողոքելէ յետոյ՝ հաւանած է կատարեալ իրողութեանց, —բան մը զոր չէինք լսած ցարդ։ (Աչքեալի ընթերցողք դիտեն արդէն թէ Բ. Դուռն ևս բողոքեց Մասուայի իտալեան գրաւման դէմ.)

Իսկ մեր խորհրդածութեան առարկան Քափիթիլասիոններու գոյութիւնն է, յորմէ կը հետեւի թէ ապօրէն են ինչ ինչ տուրքեր որոց դէմ հեղլէն Կառավարութիւնը բողոքեց, և այլ արարք օրք այն տրոց հաստատման հետեւանքն եղան։ Ի Մասուա Ցունաց պաշտպան գոլով, պարտաւորեցանք ձեռք առնուլ անոնց շահերը, նոյն իսկ Աթէնքի դահլիճին խնդրանօք։ Աթէնքի Կառավարութիւնն ևս Քափիթիլասիոնները մէջ բերաւ, և անհիմն է այն խօսք թէ Ցունաստան Իտալիոյ կողմէ Մասուայի Ցունաց նկատմամբ ձեռք առնուած միջոցներն օրինաւոր դատուած լինի.

Կը յուսալինք թէ Հռոմայ դահլիճն առանց դժուարութեան պիտի ընդունէր այս խնդրոյ վրայ վիճաբանութիւնը, զոր բարեկամապէս կառաջարկէինք։ Ցայսմիկ լինելով մեր բարեացակամ տրամադրութիւնը, կը յուսայինք թէ դիւրաւ պիտի համաձայնէին, և այս բանակցութեամբ Իտալացւոց կացութիւնն ի Մասուա պիտի ճշդուէր և նուիրագործուէր, գէթ մեր մասին, և այս ալ Իտալացւոց համար օգուտներ միայն կրնար ունենալ։ Այս էր մեր ընթացք. իսկ Իտալեան իշխանութիւնը, իրենց գրաւումը Տէրութեանց չհաղորդած, սա տեսակ արարքով փորձեցին զմեզ զրկել այն իրաւունքներէ զորս կը վայելէինք Մասուայի գրաւումէն առաջ և ետքը։

Մինչ ի Հռոմ կ'ըսուէր թէ Մասուայի տիրութեան իրաւաբանական խնդիրը քննութեան ներքեւ է տակաւին (այսինքն իտալեան վերապահութիւնը բացարձակ չէ հաստատուած դեռ.) հետեւեալ արարք տեղի ունեցան ի Մասուա.

Տուգանաց դատապարտեցան Ֆրանսայի պաշտպանեալք, որք մերժեր էին տրոց վճարումն.

Արտաքսման սպառնալիքներ եղան տուրքը չվճարողներուն դէմ. անոնց ինչքերը գրաւեցան. անոնց խանութները փակեցան. անոնցմէ ոմանք բանտարկեցան.

Դրաւեալ վաճառք ծախուեցան. մինչեւ իսկ տեղային իտալեան իշխանութիւնը, կանխաւ ծանուցած էին թէ Ֆրանսական պաշտպանելոց այս գրաւեալ վաճառքը պիտի ծախուին յուլիս 14ին, մեր ազգային տօնի օրն։

Իտալեան իշխանութիւնը յայտարարեցին նաև թէ այլեւս չպիտի ճանչեն մեր Մասուայի գործակալն, և յաւակնեցան իտալեան Կառավարութենէն արտօնագիր ստանալու հարկադրել զնա։

Այս գործակալի հետ մեր հեռագրական հաղորդակցութիւնը չնկնեցան իտալեան իշխանութեանց ձեռամբ. թէև այն գործակալն Իտալացւոց գրաւած երկրէն անդին ալ իրաւասութիւն ունի։

Եւ նոյն ժամանակ, թէեւ իտալեան Կառավարութիւնը վերապահած էր մեր ինչ ինչ պահանջմանց քննութիւն, որք վաղեմի դաշնագրերէն կը բխին և կը վերաբերին նոյն կողմերը մեր ունեցած երկրային իրաւանց, ինչպէս են Ատուլիսի ծոցն, Զուլլա և Տիսէ, իտալեան դրօշ պարզուեցաւ այս երկրաց վրայ, այնպէս որ այս անգամ ալ, ենթադրելով թէ Իտալիոյ տիրապետութեան խնդիրն յուզուի, ինքնին լուծուած պիտի լինի եղեր։

Եթէ բաղդատուի իտալեան Կառավարութեան այս ընթացք հանրապետական Կառավարութեան ընթացքին հետ, որ կը կրկնենք թէ չդադրեցաւ զգուշաւոր բայց ազդեցիկ կերպիւ նպաստել իտալեան գործողութեան ի Մասուա. եթէ բաղդատուին իտալեան իշխանութեանց վարմունքը ֆրանսացի բանագնացներու հավքերութեան հետ, շատ զարմանալի կը թուին յուլիս 25ի իտալեան ծանուցագրաց մեղ դէմ պարունակած պարսաւագիր խօսքերն, և ամեն որ պիտի խոստովանի թէ իրաւունք ունինք գանգատիլ դիւանագիտական պատշաճութեանց այնչափ հակառակող վարմանց դէմ։

Զգիտենք թէ Եւրոպա ինչ պիտի ըսէ իտալեան Կառավարութեան իրաւաբանական դրութեան և գործադրական վարմանց դէմ. բայց չենք ցաւիր որ այս խնդիր Եւրոպիոյ դատաստանին ներկայացուեցաւ։ Եթէ այս գործոյ մէջ իտալեան Կառավարութեան բռնած ընթացքին հետեւանքը լինի բացարձակ ջնջում Քափիթիլասիոններու և մեր վաղեմի իրաւանց ի Մասուա, մեղ պիտի մնայ արձանագրել այս նոր դրութիւն և այս նորահաստատ սկզբունք թէ՝ Քափիթիլասիոնք իրենք իրենցմէ կը ջնջուին, առանց բանակցութեան և Տէրութեանց հետ առանց համաձայնութեան, ա՛յն երկրաց մէջ ուր եւրոպեան վարչութիւն մը կը հաստատուի։(*) Զայս ազդարարեցինք Հռոմայ դահլիճին, մեղ վերապահելով հանել անտի այնպիսի հետեւութիւններ զորս մեր շահ ցոյց տայ մեզ ա՛յն երկրաց մէջ ուր հաստատուած ենք կանոնաւոր դաշնագրերով։

Կ'արտօնեմ զձեզ (Ֆրանսական դեսպանը) կարդալ այս հեռագիր արտաքին գործոց նախարարին, և եթէ փափաքի, մէկ օրինակը թողուլ անոր։

ԿՈՊԼԷ

Ֆրեստերիկ Կայսեր յիշատակն ա՛նչափ սիրելի է գերման ժողովրդեան, որ անոր պատկերը կրող նորահատ դրամք մեծ փափաքանօք կը փնտռուին, նկատելով որ սնդանաւորը ոմանք կը ժողվեն այս դրամներ և շահագիտութեան առարկայ կ'ընեն զանս, Վիլհէլմ Բ. Կայսր հրամայեց որ պետական Դրամատան մէջ մեծ քանակութեամբ պահուին այն դրամներ, որուելու համար անոնց որք զուրկ մնացած են իւր հօր կարճատեւ իշխանութեան այս յիշատակէն. որովհետեւ Ֆրեստերիկ Կայսեր վեհապետութիւնն երեք ամիս միայն տեւելուն համար քիչ դրամ կոխուած էր իւր պատկերով. Կայսրն հրամայեց նաև որ ինչ ինչ վարչութեանց պաշտօնեաներուն ամսականը մասամբ վճարուին Ֆրեստերիկ Կայսեր դրամով. Այս կերպիւ շատ մը պաշտօնեայք գո՛նէ չորրորդական հատ ստացան. Վերջապէս, հրման տրուեցաւ փոդերանոցին 2 և 5 մարքնոց նոր դրամ կոտրել Նախորդ Կայսեր պատկերով.

—Ամերիկայէն տարօրինակ լուր մը կուգայ, Սան-Ֆրանսիսկոյի Պաշտօնական Լրագրէրը կը հրատարակէ երկու նամակներ՝ փոխանակեալ Միացեալ Նահանգաց հիւպատոս Պ. Ասթուտի և Սանտուիչ Կղզեաց Թագաւորի մէջ Քափիթիլասիոններու խնդրոյն։

(*) Ակնարկութիւն Թունուզի մէջ Քափիթիլասիոններու խնդրոյն։

Տոմինիկոյի Հանրապետութեան ներքին գործոց նախարար Ֆիկուէրոս զօրավարն մինչեւ Պ. Ասթուտ իւր նամակաւ Տոմինիկեան կառավարութեան կառաջարկէ չորս տարուոյ համար ամերիկեան քաղաքացւոյ մը վարձու տալ Քրիստոֆոր Կոլոմպոսի ոսկերոտիքը, քաղաքէ քաղաք շրջեցնելու և հասարակաց հետաքրքրութեան ի տես դրբուելու համար, և չահուն կէսը կը խոստանայ Տոմինիկեան Կառավարութեան, այն պայմանաւ որ նոյն Կառավարութիւն ոսկերոտեաց հետ փոխ տայ նաև ութ զինուորներ համազգեստով և չորս քահանայներ եկեղեցական զգեստով, որք ոսկերոտեաց հետ պիտի շրջին քաղաքէ ի քաղաք։ Զօր. Ֆիկուէրա յանուն իւր Կառավարութեան «զայրոյթով» մերժեց այս խայտառակ առաջարկ։

—Մինչ Տիկին Ատան իւր հանդէսին մէջ կը պնդէ թէ իրը «Պիզմարք Իշխանի Տեղեկագիր» հրատարակած գրութիւնն իրօք վաւերական է, Իշխան-Նախարարապետին թերթը, Նոր Տեսչէ Ազէմանդ Զայտանի, պնդելով թէ չենթադրուիր է Տիկին Ատանի հրատարակութիւնը, կը հարցունէր ինքնին թէ, ուղելով պատասխանել իւր նշանածին սիրուն հայտանաց—բան մը որ անհրաժեշտ կ'երեւէր իրեն—մի՛ գուցէ չարին անցուներ եւ ահաբեկեր այդպիսի փափուկ անձ մը։ Այս վարանումը սովորականէն եւս առաւել երազախոհ եւ ճախող կ'ընէր զինքը։

Զիսմ իրենց կատարած պատրաստներէ միայն միջոցին, տիկին տը Լա Բաշ՝ անտարակոյս սակաւ ինչ զարմացած որ իւր ընթացքն այնքան ցուրտ ընդունելութիւն մը գտած էր, ըսաւ յանկարծ.

—Սիրելիդ իմ ժէռառ, իրա՞ւ արդեօք անառակին մէկն եղած էք ժամանակաւ։

—Տէր Աստուա՜ծ, տիկի՛ն, պատասխանեց Պ. տը Բօմպալէօ, գիտէք... թէ ամեն մարդու նման ես ալ երիտասարդ եղած եմ։

—Եւ միշտ երիտասարդ էք, փառք Աստուծոյ... Բայց, կարծեմ, զձեզ չատ բանբասած են, այնպէս չէ՞։

—Շատ հաւանաբար։

(Շարունակելի)

—)(16)(—

ԹԵՐԹՕՆ ԱՐԵՒԵԼՔԻ

ՕԳՆԱՎ ՖԷՕՅԵԷ

ԱՅՐԻՆ

Տիկին տը Լա Բաշ քիչ մը տեղ ժէռառի ընդառաջ գնաց եւ ձեռքն անոր կարկառելով.

—Բարի եկա՛ք, ըսաւ։—ապա, թամբին վրայ քիչ մը դառնալով.—Պարոն տը Ֆրէվէօզ, հօրաքեռ որդի՝ տը Բօմպալէօ... ժէռա՛ռ, տը Ֆրէվէօզ հրամանատարը, Պ. տը Լա Բաշի բարեկամն։

Այս ներկայացման վրայ, երկու մարդիկ զիրար ողջունեցին քիչ մը ցուրտ քաղաքավարութեամբ. վասն զի, եթէ աշխարհի մէջ կար մէկը զոր հրամանատարն հաճութեամբ պիտի ուզէր ծաղկել, այն ալ տիկին տը Լա Բաշի նշանածն էր. միւս կողմէ՝ որքան ալ որ բարեմիտ լինէր ժէռառ տը Բօմպալէօ, իրեն համար այնքան հաճելի չէր կրնար լինիլ տեսնել իւր նշանածն որ դաշտորդիից մէջ կը ձեւէր գերազանցապէս վայելչաձեւ երիտասարդ սպայի մը հետ։ Բայց այն վիճակին մէջ յոր կը գտնուէին իւր յարաբերութիւնք Ռօպէրի այրւոյն հետ, ժէռառ ինքզինքն արդէն ամուսնացեալ կը նկատէր եւ չէր կրնար լուրջ կարեւորութիւն մը ընծայել այս միջադէպին։ Այն թեթեւ ամպն որ իւր ճակատը մթագնած էր ի սկզբան, փարատեցաւ քաղաքավարական այն առաջին խօսքերուն առջեւ զորս հրամանատարն հարկ դատեց ուղղել նմա, հնազանդելու համար տիկին տը Լա Բաշի հրամանաց։ Ուստի դէմակ վերադարձան հանդարտիկ, յոյժ ներդաշնակ լեզուաւ մը խօսակցելով հասարակ նիւթերու վրայ։

Երբ տիկին տը Լա Բաշ իւր նշանածին օգնութեամբ գետինը ոտք կը կոխէր, հարցուց առ Մօռիս թէ կ'ուզէ՞ր նախաճաշի մնալ։ Երիտասարդը ներողութիւն խնդրեց փափկութեամբ, եւ տիկին տը Լա Բաշ չպնդելով, առանձինն ձեռք առաւ Բռիէօռէի ճանապարհն։ Շատացաւ ըսելով իւր մօր թէ պատրաստ, որում եկած էր միանալ Պ. տը Բօմպալէօ, բոլորովին հանդարտ ու աննշան կերպիւ տեղի ունեցած էր, եւ թէ այլ եւս կրնար ննջել խաղաղիկ։

Ը

Այդ օրուան մնացեալ ժամերը տիկին տը Լա Բաշ մենութիւն փնտռեց։ Իւր խուցին մէջ փակուեցաւ. յետոյ երկարօրէն չերեցաւ սարփինայից ներքեւ։—Ի՞նչ կրնար խորհիլ։ Առ ի՞նչ կ'երազէր այդ մանկամարդ կինն իւր ծածկեալ հոգւոյն խորէն։ Կարելի՞ էր որ ժէռառի հետ իւր ամուսնութիւնը, դազանի նպատակի մը հասնելու իւր միջոց ծառայելէ յետոյ, այդ ժամուն անօգուտ եւ տաղտկալի թուէր իրեն։ Կարելի՞ էր որ զայն խզելու միտք ունենար։ Բայց այդ ամուսնութիւնն, ամեն սովորութեանց համաձայն, այժմ կատարեալ իրողութիւն մ'էր։ Վեց շաբաթէն տեղի պիտի ունենար։ Վերջին պատրաստութիւնները տեսնուելու վրայ էին։ Հանդերձ խնդիրք ամենքն ալ կարգադրուած էին եւ հարսանեաց օրն իսկ որոշուած էր։ Այդպիսի պարագայից մէջ ինչպէ՞ս խզել զայն, եւ ի՞նչ բանաւոր ու պատուաւոր պատրուակաւ։ Ինչպէ՞ս խզել առանց գայթակղութեան, առանց յայտ յանդիման յանցագործ երեւնալու, առանց հանրային կարծիքը վիրաւորելու, առանց շեղելու ընկերական բարեկարգութեան և պատշաճութեան շաւղէն։

Եթէ տիկին տը Լա Բաշ այս հարցումն ուղղեց ինքնին, անտարակոյս լուծումն յոյժ դժուարին երեւցաւ իրեն, վասն զի այդ խորհրդէն հրաժարելու երեւոյթ ունեցաւ։ Մինչեւ իսկ դիտուեցաւ որ յաջորդ օրերն իւր նշանածին մօտ շատ աւելի փոյթեռանդն եւ գորովալիր երեւցաւ քան զոր չէր եղած ցայն վայր։ Սկսաւ մտերմաբար կատակաբանել անոր հետ, կը նահանջ մարդու համբաւոյն եւ յոյժ ծանօթութեանցը վրայ։ Ապա, երեկոյին, սեղանի վրայ նշմարելով որ տիկին տը Բօմպալէօ, իւր սովորութեան համեմատ, կը հսկէր որ ժէռառ չարբենայ եւ սոսկալի ակնարկներ կ'ուղղէր նմա երբ որդին առատապէս խմել կ'ուզէր իւր խօսելեղէն պատուական գինիները։

—Բայց, մօրաքոյրս, ըսաւ, մի՛ այդքան չարչարեր ժէռառն եւ թո՛ղ որ խեղճ ազան ծարաւն յագեցնելու չափ խմէ...։

Ես իմ մասիս կ'սքանչանամ տեսնելով որ լաւ ստամոքս մ'ունի եւ առողջ մարմին։ Կանացի բնաւորութեան տէր էրիկ մարդու նման անհամոյ բան չկայ...։ Տեսէ՛ք մեր պապերը... լիառատ կը խմէին եւ այս արդեւք մը չէ եղած անոնց՝ նշանաւոր անձնաւորութիւններ լինելէ։ Դեռ այս օրերս Պասմարկի Յիշատակագրութիւնները կը կարդայի. Ճշմարիտը, Պասմարկիս ազնուական գեղեցիկ տիպար մ'էր... և ինչպէ՞ս ալ դէմ կը դնէր Գերմանիոյ ամենէն մեծ արբեցողաց...։ Նոյնպէս կան Սգուարդներու ժամանակաց այն աքանչելի և արիասիրտ ասպետները։ Բոլոր այս մարդիկ այնքան լաւ կը խմէին որքան լաւ կը մարտնչէին...։ Բան իս, այսօր այն տեսակ ծայրայեղ փոփկասիրութիւններ կան այդ մասին որ պարզապէս ցոյց կուտան թէ արդի սերնդեան կարողութիւնները տկարացած են։—Այսպէս, սիրելի հօրաքեռորդիս, գլուխնիդ տաքցնելու ասիճան մի՛ խմէք, վիշտ կը պատճառէք ինձ, բայց խմեցէ՛ք ըստ հաճոյս, հանդէպ պիտի պատճառէք ինձ։

—Այդ թոյլտուութիւնն, ըսաւ բարեմիտն ժէռառ՝ խորապէս յուզեալ, ազնիւ է, շատ ազնիւ։ Զարաշար չպիտի գործածեմ զայն, ապահով եղէք, բայց յոյժ գնահատեալ եմ այդ։ Արդէն կատարելապէս ձեզ համակարծիք եմ Պասմարկիսի մասին... որ հաղուագիտ զուարթութեան տէր մարդ մ'էր... եւ ձեր կենաց կը պարպեմ, ի բոլոր սրտէ, այս բաժակն որ ձեր հեշտալի բորդոյով լեցուած է։

ժէռառ տը Բօմպալէօ՝ աւելի յոռի քան ազնիւ ընկերակցութեանց վարժ, դեռ բնաւ այսքան համարձակ եղած չէր իւր մօրեղբօրդոտեր հետ, որ վայելչագեղ չէր նորէն ու գերագոյն ազնուութիւնը պատկառանք կ'ազդէին իրեն։ Բայց այս կարգի մի քանի փոքր հոդածութիւնք վատահութիւն ներշնչեցին նմա։ Սակայն ինչ թողուց այն չվոխութիւնը զոր դժուարաւ կը վանէր անոր ներկայութեան գրաւուած միջոցին։ Հակառակ իւր կոչտ ճաշակներուն, հեռի էր անտարբեր մնալէ մանկամարդ այրւոյն փափուկ եւ գրգռիչ գեղեցկութեան առջեւ։ Մինչեւ իսկ, իւր եղանակաւ, սաստիկ սիրահարուած էր։ Այլ իւր երկիւղը, զոր յետ արբեցութեան սիրայօժար կը հաղորդէր մի քանի ընկերաւ բարեկամաց, սա էր որ իւր ապագայ ամուսինն յետին ծայր սենեակցող կին մը չլինէր։ «Սատանան տանի՛ գիս, կը յարէր մտերմաբար, եթէ գիտեմ թէ ի՞նչ կերպով վարուելու է այդ կարգի կանանց հետ։»

Ցիրուն, այնպէս պիտի կարծուէր թէ տիկին տը Լա Բաշ գուշակած լինելով իւր նշանածին երկիւղներն ու խրճահարութիւնները, մասնաւոր հոգածութիւն մը ցոյց կուտար զայնս մեղմելու։ Անոր հաճոյ երեւնալու համար կը յօժարէր թողուլ իւր գոռոզ զգուշաւորութիւնը։ Գորովալիր եւ ընտանի կատակներ կ'ընէր. պարապիկն մէջ անոր հետ շրջած պահուն ծաղիկներ կը դնէր երիտասարդին մազերուն մէջ. կեռաս կը քաղէր եւ մատանց ծայրովն անոր կը մատուցանէր. պատրուակներ կը գտնէր անոր երեսին մօտն անցուցնելու համար իւր անուշաբոյր գեղեցիկ ձեռքերն, իբր թէ ուզէր կախարդական բուրում մը հոտոտել տալ նմա։

Այս ընթացքին առջեւ, ժէռառ չէր կրնար պահել այն կասկածոտ երեւոյթունն որ այնքա՛ն երկար ժամանակ ջրլատած էր զինքն իւր գեղանի տոհմիկին մօտ։ Բայց կ'սկսէր ուրիշ տեսակ չվոխութիւն մը զգալ. ո՛չ այնքան վարժ պարկեշտ սիրաքանութեանց արուեստին, կը հարցունէր ինքնին թէ, ուզելով պատասխանել իւր նշանածին սիրուն հայտանաց—բան մը որ անհրաժեշտ կ'երեւէր իրեն—մի՛ գուցէ չարին անցուներ եւ ահաբեկեր այդպիսի փափուկ անձ մը։ Այս վարանումը սովորականէն եւս առաւել երազախոհ եւ ճախող կ'ընէր զինքը։

Զիսմ իրենց կատարած պատրաստներէ միայն միջոցին, տիկին տը Լա Բաշ՝ անտարակոյս սակաւ ինչ զարմացած որ իւր ընթացքն այնքան ցուրտ ընդունելութիւն մը գտած էր, ըսաւ յանկարծ.

—Սիրելիդ իմ ժէռառ, իրա՞ւ արդեօք անառակին մէկն եղած էք ժամանակաւ։

—Տէր Աստուա՜ծ, տիկի՛ն, պատասխանեց Պ. տը Բօմպալէօ, գիտէք... թէ ամեն մարդու նման ես ալ երիտասարդ եղած եմ։

—Եւ միշտ երիտասարդ էք, փառք Աստուծոյ... Բայց, կարծեմ, զձեզ չատ բանբասած են, այնպէս չէ՞։

—Շատ հաւանաբար։

(Շարունակելի)

ԱԶԳԱՅԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ԽԱՌՆ ԺՈՂՈՎԻ

Խառն ժողովը ի նիստ գումարեցաւ երէկ ի Խորհրդարան Ղալաթիոյ ընդ նախագահութեամբ Պատրիարքական Դեր. Տեղապահ Սրբազան հօր.

Ժողովը նկատողութեան առաւ Դատական նախարարութենէն եկած թղթերէն առաջիւ կարդալ յանձնաժողովոյ կարծիքն և պատրաստեց այդ թղթերէի պատասխանը.

Նկատողութեան առաւ առաջնորդական վիճակաց վերակազմութեան համար իւր մէջէն կարդալ յանձնաժողովոյ տեղեկագիրն և ընդունելով զայն, որոյեց հաղորդել Ազգ. ժողովոյ.

Առանցմէ զատ ժողովը զբաղեցաւ նաև մէկ քանի խնդիրներով.

ԿՐՕՆԱԿԱՆ ԺՈՂՈՎ

Երէկ Խառն ժողովոյ գումարումէն յետոյ Կրօնական ժողովը ի նիստ գումարեցաւ ընդ նախագահութեամբ Դեր. Տեղապահ Ս. Հօր.

Ժողովը նկատողութեան առաւ Մայր Դիւանի մէկ պաշտօնագիրն որով եկեղեցական պակասեալ չորս երեսփոխանաց տեղ նոր ընտրութիւն կատարել կը յանձնարարէր, և յանձնաժողով մը կազմեց որպէս զի յառաջիկայ չորեքշաբթի օրուան համար հրաւիրեն մայրաքաղաքիս բոլոր եկեղեցականներն անձամբ կամ նամակաւ իրենց քուէները տալ եկեղեցական չորս երեսփոխանաց ընտրութիւնը կատարելու համար.

Խառնի հրատարակութեան խնդրոյն համար ժողովը յանձնարարած էր իւր անդամներէ Արժ. Տաճատ և Ներսէս Ծովհաննէս վարդապետներուն որպէս զի խորհրդակցելով իրենց կարծիքն յայտնեն. ժողովը իւր երեկի նստին մէջ լսեց Տ. Տաճատ ու Ծովհաննէս վարդապետներու կարծիքն և առաջարկեց Տ. Մինասեան Արժ. Վահան վարդապետին որպէս զի միանալով վերոյիշեալ երկու վարդապետաց հետ հրատարակութեան պայմանները ճշդէ և գրաւոր կերպիւ ժողովոյ հաղորդէ ի վաւերացում.

Ժողովը զբաղեցաւ նաև այլ և այլ խնդիրներով.

Բերայի քառասունի շաբ. ազգայինք երէկ հանրագիր մը մատուցին Ազգ. Վարչութեան ի մասին Բերայի Ս. Երրորդութեան եկեղեցւոյ մէկ քանի կալուածոց խնդրոյն. Որովհետեւ նոյն պահուն Խառն ժողովը ի նիստ գումարուած էր, իրենց պատասխանուեցաւ թէ Քաղաքական ժողովը, որոյ պարտականութիւնն է հսկել ազգային շահուց վրայ, պիտի տնօրինէ ինչ որ օգտակար է.

Ընթերցող մը կը գրէ մեզ.

Կան այնպիսի անձինք որք նախանձն ու չարամտութիւնն այն աստիճան յառաջ կը տանին որ մինչեւ իսկ լաւագոյն կը համարին տպագրական սխալ մը իրր ճշմարտութիւն ընդունել տալ, մոռցնել տալու համար բուն եղելութիւնն. Այսպէս, տեղական թերթ մը, որուն անշուշտ անհանդուրժելի է որ Հայ մը 300,000 ռուպլի կտակէ յօգուտ ազգին, կընդօրինակէ լոկ Մշոյի այն լուրը թէ այդ կտակն 3000 ռուպլի է. Եւ սակայն անտես կանէ Մշոյի յաջորդ թիւը, — երկու թիւերը միասին հատած են Պոլիս, — յորում գրուած է հետեւեալը.

Մշոյի Ն. 31 ի լուրերի մէջ պոպերական սխալ է տեղը Բօստով (Դոնի վրա) քաղաքի բնակիչ Աշիմեան ոչ թէ 3 հազար ռուբլի է կտակել Տեղնիական դպրոցին, այլ 300 հազար ռուբլի.

(Մշոյ, թիւ 32, 21 յուլիս)

ՀԱՅԿԱԶԵԱՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆ ՍԿԻԻՏԱՐԻ

Սկեւտարէ կը գրեն մեզ.

Հայկազեան վարժարանի մրցանակաբաշխութեան հանդէսը մեծ շքով եւ ամենայն կանոնաւորութեամբ տեղի ունեցաւ վարժարանի սրահին մէջ, ի ներկայութեան Արժ. Տ. Մելքիսեդեկ եւ Տ. Գաբրիէլ վարդապետաց, քահանայից, եւ երիտասարդ խուռն ընդիր բազմութեան մը. Հանդէսն սկսաւ ի ժամ 6 ½ աշակերտաց մի մաղթանքով, յետ որոյ սկսաւ խօսիլ վարժարանին Հիմնադիր-Տնօրէն Աղամեան Միհրան էֆէնտի որ պարզեց յաջս ունկնդիր հանդիսականաց՝ Հայկազեան վարժարանի անցեալ եւ այս ամաց տարբերութիւններն, և աշակերտաց յառաջադիմութեան մասին վարժարանին օրինաց եւ ուղղութեան՝ ինչպէս նաեւ պաշտօնէից աշխատութեանց մասին հարկ եղած բացատրութիւնները տալէ ետքն, իւր շնորհակալիքն ընծայեց՝ ազգային թէ օտարազգի պատուաւորժան քննչաց եւ պաշտօնատարաց որք աշակերտաց հարցաքննութեանց ներկայ գտնուելով խրախուսած էին զնոսա, նոյնպէս իր մասնաւոր շնորհակալիքն առ հասյան ծնողս՝ որք ընդ միշտ քաջալերած էին զինքն իւր ձեռնարկի մէջ.

Ապա սկսան աշակերտաց ճառախօսութիւնքը Հայերէն, Թուրքերէն, Ֆրանսերէն եւ Անգլերէն, նաեւ խառն արտասանութիւնք որք երգերով ընդմիջուելով, բուռն ծափահարութեամբք կ'ընդունուէին հանդիսականաց կողմանէ. Նոյնպէս երկսեռ աշակերտաց մրցանակաց բաշխումն կատարուեցաւ հանդիսաւոր կերպիւ՝ ծափահարութեամբք եւ դրուատեօք.

Հանդէսն աւարտելու մօտ՝ հանդիսականաց մէջէն Մարտիրոս էֆէնտի Պապոնեան բանախօսութիւն մ'ընելով՝ յայտնեց զարմանքն եւ ուրախութիւնն՝ այն պարագայի մասին, յորում անցեալ տարի յուլիս 26 ի մրցանակաբաշխութենէ յետոյ՝ երբ Հայկազեան վարժարանն այրած եւ ջնջուած էր, այժմ մի շրջանէ յետոյ, զվարժարանն կանգնած՝ պայծառ եւ խիստ յառաջացեալ գտնելով՝ ջերմապէս կը դրուատէր Ցարգելի Տնօրէնին անխոնջ աշխատութիւնքն եւ յարատեւութիւնն.

Արժ. Մելքիսեդեկ վարդապետ խօսեցաւ յաղագս բարւոք կրթութեան Հայկազն աշակերտաց.

Հանդիսականք բերկրութեամբ ականատես եղան այն ամէն աշխատութեանց եւ մասնաւոր հոգածութեանց զորս արդարեւ վարժարանին Ցարգելի Տնօրէնն չէր խնայած վասն բարւոք դաստիարակութեան իւր աշակերտաց.

Ատաբազարէն կը գրեն մեզ.

Քաղաքիս Ս. Հրեշտակապետ թաղի քահանայութենէն Տ. Ստեփան Ազարեան, որ շուկայի մէջ խանութի մ'ունի զոր վարձու տուած է նոյն թաղի Հոգաբարձութեան գանձապետին, ուզած է խանութէն հանել չնչին առարկութիւններ ընելով հակառակ իւր խոստման ու պայմանաց. այս անգամ ուրագ ի ձեռին կուգայ վարձակալին գլուխը ջախջախել, բայց տեսնելով բացակայութիւնը, կնկսի կոտրել փեղկերն, և որ առաւելն է ամէն տեսակ անվայել խօսքերով թշնամանելէ՝ և զայս ամենը բաւ չի համարելով բողոքագիր կուտայ կառավարութեան, որպէս զի օրինաց միջոցաւ և զինու զօրութեամբ արտաքսեն վարձակալը. Տեղւոյս դատարանը անցեալ շաբթու երկուստեք լսելով՝ անաչառապէս, յանուն օրինաց վճռեց թէ քահանայն պարտի իւր վարձակալին պահանջումները գոհացնել, ընդունելով եւս 5.6 օրեայ բանտարկութիւն, այլ մեր Տ. Հայրը չընդունելով զայս վճիռ վերաքննութեան դիմեց. Բացատրութիւն աւելորդ է այս գայթակղական դէպքի մասին, այլ վրայ կը հրաւիրենք Նիկոմիդիոյ Ս. Առաքելոյն ուշադրութիւնը.

Հրատարակուեցաւ ԵՐԿՐՈՐԴՈՒՆԴի յուլիսի ամսաթիւն, հետեւեալ բովանդակութեամբ.

Գեղութիւն ե։— Սատանայ և Հրեշտակ, Պ. Պառնասեան։—Ուսողութիւն, Ա. Պշանեան։ — Մեծին Բրիտանիոյ կրօնները, Ե. Անդրէասեան։ — Բալահովիտ եւ Հաւա, Թ. Սէմենեան։ — Ուղեւորութիւն մ'ի ձիւզերթի, Մ. Մուշեղեան։ — Աղջկան մ'օրագիրը, Մելանիա — Վերարձակ օգապարիկը, Տ. Քէլէյեան։ — Խրախոյս, Ե. — Ժառանգականութիւն, Տօփրա Ճելալ։ — Մէջկուբեան վարժարան, Ե. — Մերիճանեան վարժարան, Ե. — Կատուի մը յիշգիրք։ — Պարզ հայցում մը՝ Նարպէյ Արքեպիսկոպոսին առթիւ։

Ա. ԶԴ.

ԴՊՐՈՑԱՍԷՐ ՏԻԿՆԱՆՑ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ

Դպրոցասէր Տիկնանց ընկերութեան Գործադիր ժողովը պատիւ ունի ծանուցանել գաւառական ազգային վարժարանաց տեսչութեանց՝ թէ Ընկերութեան վարժարանին այս տարուոյ շրջանաւարտներէն երեք օրիորդք կան պատրաստ վարժուհիւոյ պաշտօն վարելու համեստ վարձով գաւառաց ազգային վարժարանաց մէջ հետեւեալ ուսմանց.

Կրօնագիտութիւն, Հայերէն, Թաղդիերէն, Թուաբանութիւն, սկզբունք Բնական Գիտութեանց, Պատմութիւն Ընդհանուր, Աշխարհագրութիւն, Անսեղնագործութիւն և Ձեւագիտութիւն.

Փափաքողք կրնան բանակցիլ վարժարանին տնօրինութեան հետ, անձամբ կամ գրով, Օրթաքէօյ, Դպրոցասէր Տիկնանց ընկերութեան վարժարանն.

Ի դիմաց Դպրց. Տիկ. Ընկերութեան Գործադիր ժողովոյ

Վ. Ադենաքրէր — Ադենաքէր
Ն. ՍԻՄԷՈՆԵԱՆ — ԶԱՊԵԼ Ս. ՓՇՆՏԲԳԼԵԱՆ

ԱԺԱՆ ԴԱՍԱԳԻՐՔ

ՏԵՍԱԿԱՆ ԵՒ ԳՈՐԾՆԱԿԱՆ

ՔԵՐԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆ

ՖՐԱՆՍԵՐԷՆ

Երլուծէրս՝ ԵՂԻԱԶԱՐ ՄՈՒՐԱՏԵԱՆ

ԵՐԿՐՈՐԴ ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Քննուած եւ խիստ ճոխացած Լարուսի ընծացքին վրայ

Գին 3 ½ Ղրուշ

ՀԱՄԱՌՕՏ

ՔԵՐԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆ

Ա. Մ. ԳԱՐԱԳԱՇԵԱՆ

ՔՆՆՈՒԱԾ ԵՒ ՍՐԱԳՐՈՒԱԾ

ԻՆՆԵՐՈՐԴ ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Գին 2 Ղրուշ 1910

ԵԳԻՇԷ ՎԱՐԴՊ. ԴՊՐԵԱՆ

ԲԱՌԱԳԻՏՈՒԹԻՒՆ

ԿԱՄ ՈՒԽ ՄԱՍՈՒՆՔ ԲԱՆի

ՀԱՅԵՐԷՆ ԳԵՐԱԿԱՆՈՒԹԵԱՆ

Վաւերացեալ յԱԳԳ. Ուսումն. Խորհրդէն. Կը ծախսի ամէն գրավաճառաց քով

1819 Գին 60 ՓԱՐԱՁ 5—20

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՊԱՇՏՕՆԱԲՈՇԵՈՒԹԻՒՆՔ ԱՍՏԻՃԱՆԻ ԵՒ ՊԱՏՈՒԱՆՇՆԱՆՔ

Պետական Խորհրդոյ անդամ անուանուեցաւ Ֆէթիուլլահ էֆէնտի.

Սպարդաի գաւառին նախնական դատարանի պատժական ճիւղին նախագահ անուանուեցաւ Տէհիզլի գաւառին նախնական դատարանի պատժական ճիւղին նախագահ Բաշիտ էֆէնտի և նա յաջորդեց Սպարդաի նախնական դատարանի պատժական ճիւղին նախագահ Մէհմէտ Ռիֆաթ էֆէնտի.

Ամասիոյ գաւառին նախնական դատարանի պատժական ճիւղին նախագահ անուանուեցաւ Ճանիկի նախնական դատարանի ընդհանուր դատախազի օգնական Հիլմի էֆէնտի և նա յաջորդեց Սպարդաի նախնական դատարանի ընդհանուր դատախազի օգնական Հիքմէթ պէյ.

Ատանայի նահանգին Հաճըն գաւառակին գայմագամ անուանուեցաւ Կղզիներու նախորդ գայմագամ Թէվֆիկ պէյ.

Իւլայի երկրորդ աստիճան տրուեցաւ կայս. պալատան երկրորդ Ֆափու Զուհտատրը Ալի պէյի և մաքսային ժողովոյ անդամ Մէհմէտ Ալի պէյի.

Սանիյէ Միւթէմադ աստիճան՝ կայս. պալատան առաջին Քաբու Զուհտատրը Եմէհէմ էֆէնտիի և կայս. պալատան պաշտօնեայներէն Հիւսնի պէյի.

Սանիյէի երկրորդ աստիճան և չորրորդ կարգի Մէհմիտիյէ պատուանշան՝ կայս. պալատան պաշտօնեայներէն Պէսիմ պէյի.

Սանիյէի երկրորդ աստիճան՝ ոստիկանութեան նախարարութեան թղթակցութեանց դիւանի առաջին քարտուղար Սալիհ էֆէնտիի, նոյն նախարարութեան վարչական յանձնաժողովոյ առաջին քարտուղար Նաիլի էֆէնտիի, դիւանապետ Պէքիր էֆէնտիի, Պոլսոյ ոստիկանապետութեան թղթակցութեանց առաջին քարտուղար Հիւսէին էֆէնտիի, Սկիւտարի կառավարչութեան թղթակցութեանց դիւանի առաջին քարտուղար Բէշիտ պէյի, Պոլսոյ ոստիկանաց ժողովոյ նախագահ Հիւսնի էֆէնտիի, Բերայի ոստիկանաց ժողովոյ նախագահ Հիւսնի էֆէնտիի և Սկիւտարի ոստիկանաց ժողովոյ նախագահ Մուսթաֆա էֆէնտիի.

Սալիսէի աստիճան՝ Ոստիկանութեան նախարարութեան թղթակցութեանց դիւանի քարտուղարներէն Սալահէտտին էֆէնտիի, հաշուակալութեան քարտուղարներէն Հաքը Ահմէտ էֆէնտիի և դիւանատան քարտուղարներէն Մուսթաֆա էֆէնտիի.

Երկրորդ կարգի Օսմանիյէ պատուանշան տրուեցաւ առողջապահական ժողովոյ դեր-նախագահ Հաճի Արիֆ պէյի և Պոլսոյ ոստիկանապետ Ակկահ էֆէնտիի.

Երկրորդ կարգի Մէճիտիյէ՝ սպայկոյտի միրլիվա Ահմէտ Նուրի փաշայի և Պոլսոյ ժանտարմաներու գնդին հրամանատար Մէհմէտ Ճէվալ փաշայի,

Երրորդ կարգի Օսմանիյէ՝ Վեհ. Սուլթանի սենեկապետներէն Պէսիմ պէյի և ոստիկանութեան նախարարութեան մեքթուպճի Ահմէտ Բաղրպ պէյի.

Երրորդ կարգի Մէճիտիյէ՝ ոստիկանութեան նախարարութեան հաշուակալ Ազիզ պէյի, նոյն նախարարութեան բժիշկներէն տեղակալ-դնդապետ Կոմիտաս պէյի և Ամէնքի օսմ. դեսպանատան երկրորդ քարտուղար Աթըֆ պէյի.

Զորրորդ կարդի Մէճիտիյէ՝ Ֆենէրի յունաց վարժարանին ուսուցիչներէն Վասիլ Դալիֆրօ, Անսթաս Հիւրմիզիատի, Քոսդանդէն Զախարիատի և Անտրէա Սբաղարի էֆէնտիներու.

Զորրորդ կարգի Մէճիտիյէ՝ Հէյպելի կղզւոյ աստուածաբանական վարժարանին ուսուցիչներէն Լէֆանտր Վարտանիտաքի էֆէնտիի և յունաց առևտրական վարժարանի տնօրէն Եորկի Լիանոքուլօ էֆէնտիի.

ՄԻՒՆԻՐ ՓՈՇԱ

Արարողապետ Միւնիր փաշա, որ Պերլին գնացած էր յանուն Վեհ. Սուլթանի շնորհաւորելու համար Վիլհելմ Բ. կայսեր գահակալութիւնն, երեկ Վառնայի ճամբով մայրաքաղաքս ժամանեց իւր հետեւորդաց հետ. Միւնիր փաշա Անատոլու Գավագի առջև շոգենաւէն իջնելով ուղղակի իւր ծովեզերեայ ապարանքը գնաց ի Եէնիգիւղ և անտի կայս. պալատ.

ՀՌՈՄԻ ՕՍՄ. ԴԵՍՊԱՆՆ

Հռոմի օսմանեան դեսպան անուանուած է Պետական Խորհրդոյ անդամներէն Սայիտ պէյ, որդի վախճանեալ Բէյմալ փաշայի.

ՐԻԶՈ ԹՈՇԱ

Այսրնի կուսակալ Ռիզա փաշա երեկ Զմիւռնիայէն մայրաքաղաքս ժամանեց Մանուրա մարտանաւով և ուղղակի կայս. պալատ գնաց.

Տ. ՄԻԼԱՏԻՆՈՖ

Մակեդոնիոյ կաթոլիկ պուլկարաց առաջնորդ Տ. Միլատինոֆ նախընթաց օր կայս. պալատ երթալով պատիւ ունեցաւ Վեհ. Սուլթանին ներկայանալու և ջերմ շնորհակալութիւն յայտնեց վերջերս իրեն շնորհեալ Գ. կարգի Օսմանիյէ պատուանշանին համար. Տ. Միլատինոֆ յայտնեց նաեւ իւր ն. իւր հօտին անձնուէր և երախտագէտ զգացումներն առ գահն օսմանեան.

Ունկնդրութիւնը տեւեց քսան վայրկեան.

Տ. Միլատինոֆ վաղը կը մեկնի մայրաքաղաքէս ի Սելանիկ.

«ՄԻԶԱՆ» ՇԱԲԱԹԱԹԵՐԹ

Թուրքերէն Մէյզան շաբաթաթերթն որ ժամանակէ մի վեր դադարման դատապարտուած էր, երեկուընէ հրատարակուիլ սկսաւ.

ԵՐԿԱԹՈՒՂԵԱՑ ՄԻԱՑՈՒՄՆ

Աւստրիական, հունգարական, սերպական, պուլկարական և օսմանեան երկաթուղեաց ներկայացուցիչք, ինչպէս յայտնի է, մայիս ամսոյն մէջ քանի մը գումարումներ ունեցան կարգադրելու համար այն զանազան խնդիրներն որք կը վերաբերին Կ. Պոլիս—Վիեննայի և Սելանիկ—Վիեննայի ուղղակի գծին շահագործման. Դիւաւոր կէտերն, այն է ընդհանուր սակագնոյ մը հաստատման վրայ համաձայնութիւն չէ գոյացած. Ուստի բանակցութիւնք վերսկսած են այս օրերս, ի Բէբրատ Ֆելքա (Հունգարիա).

Պ-Ա-ր-է լրագիրը վերոյիշեալ պատուիրակաց մայիս 12էն մինչև 16ի գումարմանց ատենագրութիւններէն քաղելով, կը ծանուցանէ թէ համաձայնութիւն գոյացած է հետեւեալ կէտերուն վրայ. Մինչև որ ուղղակի սակագինք հաստատուին, ապրանաց առաքումը պիտի կատարուի երկաթուղիէ ի երկաթուղի փոխադրութեամբ, և ամեն անգամ որ ապրանք մը մէկ գծէն ուրիշ գիծ մը անցնի, ճանրաւոր Բէյդէրէ ցոյց տալու պէտք կայ. Այս նպատակաւ յատուկ պաշտօնեայք պիտի կարգուին որք պիտի կատարեն ամեն ձեւակերպութիւն, թէ՝ երկաթուղւոյ միջոցաւ առաքմանց և թէ մաքսատանց մասին.

Ուսակի այն կայարանք, որոց միջեւ ուղղակի սակագինք պիտի հաստատուին.

Պուլկարական գծին վրայ՝ Զարիպրոտ, Սոֆիա, Պանիա և Իչթիման. Օսմանեան գծին վրայ՝ Զիպէֆչէ, Քուսմանօվա, Սկիւպ, Սելանիկ, Կ. Պոլիս, Թաթար Բազարճըք, Փիլիպէ, Եամպոլու, Ադր. Պոլիս և Տէտէ-Ագաճ. սերպական գծին վրայ՝ Պէլկրատ և Նիշ.

Նկատելով որ Պէյօվա-Վաքարէլի և Սկիւպ-Վրանիոյ ճամբուն վրայ շատ կոր գծեր և բազրկք կան, որոշուած է որ այդ մասանց կայարանք՝ ապրանաց առաքման գնոյն վրայ յաւելում մ'ընեն.

Միլազգային գործոց վարչութիւնը պիտի ստանձնէ Հունգարիոյ պետական երկաթուղեաց տնօրէնութիւնը. Թղթակցութիւնք պիտի կատարուին գերմաներէն լեզուաւ. սակայն ֆրանսերէն թարգմանութիւնք պիտի դրուին փափագող ընկերութեանց տրամադրութեան ներքև. Սակագնոց ցուցակի բնագիրը պիտի լինի գերմաներէն և ֆրանսերէն լեզուներով.

Իրը շահագործման կանոնագիր պիտի ընդունուի այն կանոնագիրն որ կը գործադրուի արդէն Աւստրահունգարիոյ պետական երկաթուղեաց համար.

Կ. Պոլիս-Վիեննա և Սելանիկ-Վիեննա գծերուն վրայ ուղեւորաց երթևեկութեան համար հետեւեալ միջոցնակ գներն ընդունուած են. մարդ գլուխ մէկ քիլոմեդրի համար՝ առաջին կարգ 12 սանդիմ, երկրորդ կարգ 8 սանդիմ և երրորդ կարգ երեք սանդիմ. Նոր գները պիտի ընդունուին նաեւ ճեպընթաց կառախմբոց համար.

Բեռները պիտի վճարուին 10 քիլոմեդր տեղւոյ համար 0,4 սանդիմ, և 12 սանդիմ աւելի՝ արձանագրութեան և այլ ծախուց համար.

Ամբողջ տոմսակ վճարող ուղեւորք իրաւունք պիտի ունենան մինչեւ 30 քիլոկրամ ծանրութեամբ բեռ առնլու իրենց հետ և էջս տոմսակ վճարողք՝ 20 քիլոկրամ. Երթևեկի ինչպէս նաև շրջանաւոր ուղեւորութեանց տոմսակաց գնոյն վրայ 100ին 20 զեղչ մը պիտի լինի.

Զորից պատուիրակաց կողմէ տրուած որոշման համաձայն, ամեն օր կառախումբ մը պիտի ուղեւորի Վիեննայէն ի Կ. Պոլիս և կառախումբ մը Կ. Պոլսէն ի Վիեննա, առնուազն ժամը 35 քիլոմեդր տեղ ընթանալու չափ արագ (դադարներն ալ հաշուելով). Այս կառախումբք պիտի ունենան դէթ մէկ առաջին կարգի և մէկ երկրորդ կարգի վագոն որք չպիտի փոխուին բնաւ ուղեւորութեան միջոցին.

ՓՈԼՈՆԵԻ ՅՈՒՑՈՒՀԱՆԴԷՍԸ

Քոլոնեի պարտիզպանական ցուցահանդիսին վրայ Եւրոպական լրագրաց մէջ հրատարակեալ նկարագրութեանց մը հետեւեալ տողերն ուշագրաւ են.

«Ցուցահանդիսի երկրորդ ճիւղն այցելողաց համար, հետաքրքրական է մանաւանդ տեսնել օսմանեան պարտիզպանական արտադրութեանց հաւաքածոյն որ մասնաւոր շէնքի մը մէջ կը գտնուի. Օսմ. պատուիրակ ճէվալ պէյանդ միացուցած է, սքանչելի եղանակաւ մը, օսմանեան արտադրութեանց նմոյշներու մեծագոյն մասն. Դամասկոսի ծիրաններ, Ամասիոյ, Ադր. Պոլսոյ եւ Քասդամունիի սալորներ, Մէտինէի արմաւներ և Քիոսի թուզեր. Ուրիշ շէնքի մը մէջ կը նշմարուին թըրքական ամեն տեսակ անուշեղէնք, ինչպէս նաեւ Կ. Պոլսոյ, Կէլիպոլուի, Սամսոնի և այլ տեղեաց գինիներ, մասնիկս կամ օղի, և վերջապէս 100 տեսակէ աւելի թրքական ծխախոտք և շուրջ 44,000 գլանիկներ. Բոլոր այս արտադրութիւնք ցոյց կուտան բեղմնաւորութիւնն երկրին ոյր այս կարգի արտադրութիւնք օր աւուր կը բազմապատկեն.»

«ՄԱՐՍ» ԵՒ «ՔՕՍԴՐՕՄԱ»

Ռուսական Քոսդրոմա շոգենաւուն մէջ ապրանք ունեցող անձինք գոհութեամբ իմացած են թէ կիւրակէ աւուր բաղխման պահուն բնաւին վնասուած չեն իրենց ապրանքներն որք անտուկներով թէյ և հակերով մետաքս էին, ընդամենն 30 միլիոն ֆրանքի արժողութեամբ. Քոսդրոման նոր և գեղեցիկ շոգենաւ մ'է, 50,000 ոսկի արժողութեամբ.

Վարպետ լուղորդները Մարսն այցելած լինելով, կարծիք յայտնած են թէ այնքան դժուար չպիտի լինի ազատել Լոյտի այդ շոգենաւն իւր ընկղմած վայրէն.

Վեհ. Սուլթանին հրամանաւ Դատական նախարարութիւնը Ն. Վեհափառութեան մատոյց ցուցակ մը որ կը պարունակէ անուններն այն անձանց որք թեթև ոճիրներու համար բանտարկուած և իրենց պատժոյն երրորդ մասն աւարտած են. Այս բանտարկեալք ազատ պիտի արձակուին Դուրպան Պայրամի տօնին առթիւ.

—Ղալաթիոյ մաքսատանց ընդհանուր քննիչ Աբիֆ պէյ երեկ իրիկուն Ադրիանուպոլիս ուղեւորեցաւ քննելու համար տեղւոյն, ձիրքը Մուսթաֆա Փաշայի և Տէտէաղաճի մաքսատանց գործառնութիւնները.

—Երկրաչափ Պ. Բրէսէլ երեկ առաւօտ մայրաքաղաքս հասաւ Եւրոպայէն.

—Ատտղճ բերեցած օսմանեան առագաստանաւ մը առջի օրը Սալը Բազարի առջեւ կեցող օսմ. պտակ շոգենաւուն զարնուելով, բաւական վնաս պատճառեց այս վերջնոյն.

—Նէֆիյլ Նատիր անուն անձը Վառնայէ Սորճանդակ անուն թուրքերէն թերթ մը կը հրատարակէր այդ քաղաքի մէջ և շարունակ կոչս. կառավարութեան հակառակ լեզու մը կը գործածէր. Այդ լրագրոյն ի Թուրքիա մուտքն արգիլուած լինելով, Նատիր էֆէնտի Սոֆիա գնացած և իւր լրագրի անունը փոխելով, Աղամ Պուլլաքի անուամբ հրատարակել սկսած է զայն. կայս. կառավարութիւնն իմանալով զայս, պէտք եղած միջոցները ձեռք առած է.

—Երէկ մայրաքաղաքս ժամանեցին Ամերիկերտամի օսմանեան հիւպատոս Պրուն էֆէնտի Ամերիկտամէն և Պոլսոյ աւստրիական դեսպանատան առաջին քարտուղար Պառոն Շեթրին՝ Վիէննայէն.

—Անցեալ օր Պէշիքթաշէն անցնող կառք մը Տէրվիշ էֆէնտի անուն մարդ մը տապալեց. Տէրվիշ էֆէնտի գլխէն վիրաւորուեցաւ. Կառապանը ձերբակալուելով անմիջապէս ոստիկանութեան պահականոցը տարուեցաւ.

—Այսօր օրը Սկիւտարցի Ալի Ռիզա էֆէնտի անուն անձ մը նաւակով կէսօր Սուրիէն Սկիւտար եկած պահուն չգիտցուիր ինչ պատճառաւ րէվոլվերը պարպելով վիրաւորեց զնաւավարն.

ՕՍՄ. ՀԱՆՐ. ՊԱՐՏՈՒՑ ՎԱՐՔՈՒԹԻՒՆ

Օսմ. Հանր. Պարտուց Թղթեալ Հաստատից Վարչութիւնը կը ծանուցանէ Կ. Պոլսոյ եւ արուարձանաց մէջ ոգելից ըմպելիք վաճառողներուն թէ Ոգելից ըմպելեաց վաճառման կանոնագրութեան 14րդ յօդուածին և 10րդ յօդուածին վերջին հատուածին տրամադրութեանց համաձայն պարտին անձամբ ներկայանալ մինչեւ 1886 սեպտեմբեր 1/13 ոգելից ըմպելեաց Տնօրէնութեան, որպէս զի կանոնագրեալ տուրքը վճարելով վերանորոգեն իրենց վաճառման արտօնագրերը՝ սեպտեմբեր 1/13 էն 1889 փետրուար վերջի (Հ. Տ.) երկրորդ վեցամսեան համար.

Ոգելից ըմպելեաց Տնօրէնութիւնն այս օրէն սկսած լինելով յանձնել նոր արտօնագրերը, մինչեւ յառաջիկայ սեպտեմբեր 1/13 արտօնագիր չստացող անձինք առանց բացառութեան պիտի ենթարկուին կանոնագրութեան որոշած տուգանաց.

Կ. Պոլիս, 4 16 օգոստոս,

1—3

ԹՈՒԼԵՐՈՒՆ ՀԱՄԱՐ

Մարդ մը, որ իւր 23 տարուան խլութենէն եւ ականջի բզզացումն բժշկուած է պարզ դեղով մը, ձրիաբար կը զրկէ անոր նկարագրութիւնն ամեն անոր որ նեղբարեր մ'ուղղէ առ. 1839

M. Nicholson, 4, rue Drouot, Paris

ԲԱՐԶՐԱԳՈՅՆ ԴՊՐՈՑ

Ի ՊԱՅԾԱՐԼ — ՀԱՆՈՒԶ, Կ. ՊՈԼԻՍ

Հաստատութեանս նպատակն է բաւական ընդարձակ կերպիւ ուսում աւանդել ուսանողաց, որ կը փափաքին դաստուկամ վաճառական լինել.

Ուսանց յայտագրին մէջ կարեւոր փոփոխումներ եղած են. Դպրոցի ընթացքը բաժնուած է երկու մասս, Նախապատրաստական և ուսումնական. Նախապատրաստական ընթացքը ունի երկու, իսկ ուսումնականը չորս տարի.

Դպրոցս ունի կարող դասատուաց ընտիր խումբ մը.

Մանաւոր ոյժ պիտի տրուի Հայերէն, Գաղղիերէն, Թուրքերէն և Անգլիերէն լեզուաց.

Յաջորդ տարեշրջանը պիտի սկսի Գշ. օր, Մեպտ. 4 ըստ Եւրոպայոց.

Վ.ՁԱՐՄՈՒՆԸ ԿԱՆՈՒԻ. Նախապատրաստականք կը վճարեն մէկ մէկ ամիսը, բարձրագոյն կարգերու աշակերտք՝ 50 դահեկան.

Մանրամասն տեղեկութեանց համար դիմել առ Վերապատուելի Տր. Կրիգ, Տնօրէն Դպրոցին, կամ առ Մեծ. Յոփճանէս Աղա Գոնտասեան ի Պայպըլ—Հանուզ.

1992 2—10

ՀԵՌԱԳՐԱՎՈՒՐՔ

ԱԺԱՆՆ ՀԱՎԱՍ

Բարիզ, 16 օգոստոս

Գուլանժէ զօրավարն երէկ և այսօր իւր ընտրական պտոյտն ըրաւ Սօսի գաւառին մէջ. այցելեց յԱմիէն, Տուլլէնս. ամենուրեք իւր ներկայութիւն հակասական ցոյցերու առիթ տուաւ. կռիւներ եղան քանի մը անձինք վիրաւորուեցան. ոմանք ձերբակալուեցան.

Նիւ-Եորք, 16 օգոստ.

Բորդ-օ-Բրէնսէն կը հեռագրեն թէ Հայիտիի Հանրապետութեան նախագահ գօրավար Սալոմոն ապաստաներ է անգլիական նաւու մը մէջ.

ԱՆԳԼԻՈՅ ՊԱՆՔԱ

Լոնտոն, 16 օգոստոս

Անգլիոյ Պանքային շաբաթական հաշուեկիրը՝ նախորդ շաբաթուան հաշուեկիրը. ոյն հետ բաղդատմամբ՝ հետեւեալ տարբերութիւնները ցոյց կուտայ.

Պատրաստ մետաղադրամ— յաւելում — անգլ. ոսկի . . .	148,000
Փոխանակագիրք և այլ թղթեր—նուազում—անգլ. ոսկի . . .	344,000
Պանքնոթք ի պահեստի— նուազում—անգլ. ոսկի	150,000

Պահեստի գրամոց հանձնառութիւնն յանձնառութեանց հետ 30 %.

ԴՐԱՄԱԿԱՆ

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՊՈՐՍԱ

Ղալաթիա, 5 օգոստոս.

ԸՆԹԱՑՔ ՓՈԽԱՆԱԿԱԳՐՈՅ

ամսոյ մնացորդի վրայ (պանքային)	110 ½
3 » » » (վճռական)	110 ½
3 » Դեկտեմբեր » (պանքային)	22 95
3 » » » (վճռական)	23 02 ½

Օսմանեան Քօնսոլիտ

		Դահեկան
Երէկ երեկոյ գոց. (Մինչ. Ն	Սերիի	16 12
Պօրսային գոցուածքն վերջը	»	16 12
Բերայի մէջ	»	— —
Առաւօտուան բացուածքս	»	16 8
Բարձրագոյն գին	»	16 8 ½
Նուազագոյն »	»	16 8
Կէս օրին	»	16 8

ԻՍԹԻԳՐԱԶԷ ՏԱՆԻԼ

Երէկ երեկոյ	37 38
Այս առաւօտ	37 38
Կէս օր	37 38

ԸՆԹԱՑՔ ԱՐՏԱԹՈՒԹԻՒՆ

Փոխառութիւն 1858)	Սերիի	24 30
» 1862)		
» 1860)		
» 1863) B	»	15
» 1872)		
» 1865)		
» 1869) C	»	6 16 8
» 1873)		

ՐԱՅԻՆՆԵՏՈՒՄԻ

Օսմիէմէ գիւնէրալ	Ամբ. Լ.	4 7
Գրէսի գիւնէրալ	Օսմ. »	7 25
Պանք տը Ֆրանս	» »	6 25
Փօս. Շանմէ է վլիէօր	» »	4 20
Թրամուէյ	» »	470
Ռուսիէի երկաթուղի	Դր.	41 ¾
Օսմանիսմէ տը Բրիօրիթէ	»	—
Բաժնեմուղթ Լաուրիսմի	»	119

Տայբա Սանիէ	79 1/4
Ֆօմանիալ (փոխառ. Լօչիլտ)	101 3/4
Հաշուագրական պարտատոմսերի 4 %	— —
Փոխանակութիւն Բարիզի վրայ	25 55
Վիեննա, 16 Օգոստոս ժամ 4 երեկոյ	
Փոխանակութիւն Լոնտոնի վրայ	123 40
Օսմանեան երկաթուղի	20 50
Բարիզ, 16 Օգոստոս ժամ 3 վայր. 45 երեկոյ	
Ֆրանսական Ռանթ 4 1/2 %	105 62 1/2
» » 3 %	83 72 1/2
Օսմանեան քսենօլիտ Սեբի Դ. բացուեցաւ	14 90
» » » գոցուեցաւ	14 80
» » » Բ.	14 95
» » » Գ.	14 90
Օսմանեան երկաթուղի	41 10
» Ռէտիի բաժնեթուղթ	— —
Պանք Օթոման	524 37 1/2
Գրեթի Լիոնէ	597 50
» Ֆոնսիէ	1363 75
Բամտեհատաս Լիսսի	1277 50
Սուէզի ջրանցք	2210
Վաւերական 5 % 1877 ի	101 3/4
Իտալական Ռանթ	96 55
Սպանիական (պասատ քին)	73 3/4
Եգիպտական միացեալ	427 50
Բրիօրիթէ Թիւրք	420
Հելլենական 5 %	375
Զէք Լոնտրայի վրայ	25 37

ՆԱՄԱԿ ԱՌ ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Վսեմ. Ստեփան փաշա Ալանեան հետեւեալ նամակը ղրկած է մեզ.

ՓՈՒՐՈՒԶԵՇՄԷ, 3 օգոստոս

Պատուարժան խմբագրութիւն Արեւելք Օրագրոյ.

Ձեր պատուական թերթի անցեալ չորեքթ աւուր թուոյն մէջ «Ազգային տագնապ» սրտայոյզ վերնագրոյ մը ներքեւ Պիկեան Թադէոս էֆէնտիի մէկ նամակն ընթերցայ որ անոր ամբողջ պարունակութիւնն ինձ բերանացի հաղորդելէ և հրատարակելիքն յայտարարելէ յետոյ, չգիտեմ ի՞նչ պատճառաւ, զերեսը ծածկեր է հասարակութենէ եռատեղեան դիմակաւ։

Նամակագիր էֆէնտին իմ այս անգամ առ Ընտրողական Ժողով Մայր եկեղեցւոյ և միացեալ Թաղից պատասխանագրոյս և 1378ին առ Սկիւտար Ս. Խաչ Թաղի ընտրողս ուղղած չորեքակողմեայ գրոյս, և բազում տարիներ իրը Ատենապետ Ազգային Ժողովոյ ներքին Կանոնագրութեան նկատմամբ ունեցած վարմանցս մէջ՝ հակասութիւն կը նշմարէ. և իբր թէ հետաքրքրութիւնը յագեցուցելու պատրուակաւ՝ մէկ կողմէն իմ խղճի դատաւորը կը կանգնի և միւս կողմէ ազգային մտացածին տագնապի մը զիս պատճառ ցոյց տալ կը նկրտի։ Ես նամակագրոյն դատաւորական յաւակնութիւնն մերժելով հանդերձ, կամիմ տակաւին հաստատութեան սիրոյը վրդովմանէ ազատ պահելու համար՝ կարծեցեալ հակասութիւնս բացատրել և վերնագրոյն ստապատիր և ննդպլից լինելն պարարակել։

1. Տասն երեք տարի յառաջ երբ Ս. Խաչի ընտրողաց չնորհակալեաց գիր կուղղէի, ներքին Կանոնագրի գոյութիւնն անգամ կանգիտանայի. զի նա իմ ազգային ասպարիզէ հնգամեայ բացակայութեանս միջոցին հաստատուեր էր, և ինձ յայնժամ ո՛չ կանոնի խօսք ընող եղաւ և ո՛չ յանձնառագրոյ պահանջում. Ընտրողական Ժողովը իմ ընտրութիւն կը ծանուցանէր ինձ և կը չնորհաւորէր, և չնորհակալեաց ուղերձ մ'ըրի առ ընտրողս ու պարզ քաղաքավարութիւն։

2. Երբ Ազգային Երեսփոխանաց վատահութիւնը զիս յանձն առնելու ատենապետութեան կոչեց, տեսնելով որ ներքին Կանոնագիրն հայաձեւով խմբագրեալ էր և ընկալեալ ժողովէն «հեղինէնթի ոբՅուշրուանելու և Բարէխոսելու պայմանս», նկատելով մանաւանդ որ Սահմանադրութեան հակառակ տրամադրութիւններ իսկ կը պարունակէր, հետեւեցայ նմա ընտրանօք, խոհեմութեամբ, բարեփոխումներ առաջարկելով կարելւոյ չափ։ Ես, եւ երբեմն նաև չեղելով անկէ և Սահմանադրութեան չրջանին ապատանելով գործագրելի զայն։ Իսկ յանձնառագրոյ մասին, չեմ յիշեր երբէք կարեւորութիւն տուած լինել, զի զայն միշտ անիմաստ նկատած էի և եմ, և ահաւասիկ առ լինչ։

3. Ցանձնառագիր մէկէ մը պահանջելու համար՝ անոր պաշտօն մը յանձնած լինելու է մեռաւոր. կանոնը կ'ըսէ թէ «Ազգային ժողովը չվաւերացուներ զայն ընտրութիւն որ ընտրեալին յանձնառութիւնն ապահովող ծանօթագիր չունի Ընտրողական Ժողովին կողմէ»։ լա՛ւ. բայց եթէ ծանօթագիր կայ և ընտրութիւնն ապօրինաւոր է, պիտի վաւերացուն՞ զայն, ո՛չ. ուրեմն դեռ կատարեալապէս չ'ընտրեալ անձէ մը յանձնառագիր պահանջել սոնոր մորալքին խնդալ չէ՞։ Մեք այս անխիստ դրութեան յանախ կը տեսնենք անհաճոյ հետեւանքն մեր մէջ և դարձեալ կը յարատեւենք ի նոյն։ յիշողութեան համար կը յիշատակեմ ատ վերջին կաթողիկոսական ընտրութեան ժամանակ Արարատեան Հայազգային Ընտրողական Ժողովոյ նմանօրինակ վարմունքն և յաւէտ ողբալի հետեւանքք նորին։ Եթէ յանձնառագրի դրութիւնը զէթ ծառայեր Ընտրողական Ժողովոյ արտօնութիւն տալու հրաժարելոց տեղ յաջորդ քուէառուներն կոչել ի պաշտօն, դիւրութիւն մ'ընծայած կ'ըլլար ընտրական գործողութեանց, բայց յայնժամ ևս օրինական զեղծումնք բարձր ի գլուխ պիտի պատծային և տիրապետէին մեր մէջ։ Ուրեմն յանձնառագրոյ դրութիւնն անխոտ է կամ ապչէն, եւ որ աւելին է՝ նոյն իսկ ներքին Կանոնագրութեան մէջ չկայ, որ Ընտրողական Ժողովոյ կողմն ապահովէ ծանօթագիր կը պահանջի, բայց ընտրելոց կողմն յանձնառագիր ա։

Այս խորհրդածութեամբ գրեցի և ես վերջին նամակս առ Ընտրողական Ժողովն, յանձնառագրոյ խնդրոյն անտեղութեանց մի կողմը միայն բացատրել բաւականանալով. մեղապա՞տ եղայ։

Բայց իմ դիտողագրոյ յատնին Ազգային Ժողովոյ ընթերցումէ յետոյ՝ սպարզ զուգադիպութեամբ գրեթէ անմիջապէս պաշտօնագիր մ'եկեր է ի Պատրիարքարան որ «Ազգային Ժողովոյ կազմութեան և Երեսփոխանաց ընտրութեան՝ ճշդիւ Սահմանադրութեան համաձայն լինելու կարեւորութիւնն յիշեցնելէ յետոյ՝ թէ՝ ասանց և թէ Տէրութեան դեռ անծանօթ ներքին կանոնագրութեան նկատմամբ բացատրութիւն կը պահանջէ։ Նամակագիրն այս առթիւ ազգային տագնապի մը ծնունդը կ'ներեւակայէ և զիս անոր սկզբնապատճառ ցոյց տալ կը նկրտի։ Այսպէ՞ս է Թ. Պ. էֆէնտի. —եթէ այո՛, ներեցէք որ խղճամ ձեր խոհանութեան վրայ որ չմ անհատական և մանր դիտողագրոյ և Տէրութենան հանրական և ծանրակշիռ պաշտօնագրոյ մէջ տեղ առնչութիւն նշմարել կուտայ ձեզ։ — իսկ եթէ ոչ՝ ի՞նչ է պատճառ ձեր նամակին տագնապալի վերնագրով մը պսակուելուն։

Ի վերայ այսր ամենայնի ես տագնապ չեմ տեսներ ազգային ասպարիզի վրայ. և եթէ յարուցանելու փափաքողք չգտնուին կամ չյայտնին՝ Ազգը՝ հեռի տագնապելէ, ի չնորհակալութիւն պիտի դիմէ առ բարեխնամ Տէրութիւնն որ զմեզ մեր սիրելի և նուիրական Սահմանադրութեան անվրէպ գործագրութեան կը հրաւիրէ։ ո՞ւր է տագնապի պատճառ։

Խնդրելով որ բարեհաճիք նամակս հրատարակել այս աւուր թերթի մէջ,

մնամ յարգանօք

Ս. ԱՍԼԱՆԵԱՆ

ԲԵՐԱՅԻ ԿԱԼՈՒԱԾՔ

Բերայի կալուածոց վաճառման ծանուցեալ խնդրոյն առթիւ հետեւեալ երկու պաշտօնագիրք հաղորդուած են մեզ ի հրատարակութիւն.

ԲԵՐԱ, 4 Օգոստոս

Գեր. Պատր. Տեղապահ Ս. Հայր.

Փութացած էի հաղորդել առ Բերայի Կալուածոց Հոգաբարձութիւն Ձեր Գերապատուութեան 28 Յուլիս և 145 թուահամար Պաշտօնագիրն որ կը պարունակէր Ազգ. Կեդր. Վարչութեան պատկ. Քաղաքական Ժողովոյ որոշումներն՝ ի մասին Թաղիս Տուտու-Օտալար փողոցը գտնուող կալուածներէն Մխիթեանց վանքի վեց խանութներու վաճառման համար յիշեալ Հոգաբարձութեան կողմանէ տեղի ունեցած առաջարկին, զոր Թաղ. Խորհրդոյ ամբողջութեան հաւանութեամբը պատիւ ունեցած էի ներկայել առ Ձեր Գերապատուութիւն յուլիս 11 թուական տեղեկագրով։

Արդ՝ ներփակ մատուցանելով այսօր կալուածոց Հոգաբարձութեան մի նոր Յայտագիրն որով, ի պատասխանի սոյն Պաշտօնագրոյ, այս կարեւոր խնդրոյ մէջ իւր հետեւած ուղղութիւնը բացատրելէ յետոյ նոր հրահանգ կը խնդրէ, կաղաչեմ, Գեր. Ս. Հայր, որ բարեհաճիք ներարկել զանի Ազգային Կեդր. Վարչութեան պատկ. Քաղաքական Ժողովոյ և հաղորդել մեզ իւր հրամաններն.

Մնամք խորին յարգանօք

Ի դիմաց Թաղ. Խորհր. Բերայի

Ատենադպիր Ատենապետ

Կ. ԲԱՊՈՒՃՃԵԱՆ Յ. ՆՈՒՐԵԱՆ

Վսեմաշուք Ատենապետ էֆէնտի

Թաղ. Խորհրդոյ,

Թաղական խորհրդոյ յուլիս 11 ամբողջական նստի որոշմանը համեմատ Ազգ. Կեդր. Վարչութեան ուղղեալ տեղեկագրոյ ի պատասխանի Գեր. Պատրիարքական Տեղապահ Սրբազան Հօր կողմանէ առ Ձեզ խրկուած 28 յուլիս և 145 թուահամար պաշտօնագիրը, Ձեր Վսեմութիւնը փութացած էր յղել առ Կալ. Հոգաբարձութիւն.

Ինչպէս կ'երեւի սոյն պաշտօնագրոյ պարունակութենէն, Ազգ. Կեդր. Վարչութեան Քաղաքական Ժողովը նախապէս Տնտեսական Խորհրդոյ կարծիքն ստանալէ յետոյ, ըստ մեր առաջարկի Բերայի Տուտու Օտալար փողոցի Թաղային կալուածոց մի մասին վաճառումն արտօնել որոշած է պայմանաւ սակայն որ,

Ա. Այդ կալուածոց վաճառումէն գոյանալի գումարով հատուցուի առաժամայն Նոր Թատրոնի չէնքին պարտքը, և չէնքն ազատի գրաւի վիճակէն,

Բ. Ըստ որում Ազգ. կալուածներն՝ փոխառութեան դէմ գրաւ դնելն բացարձակապէս վտանգաւոր է, սոյն գումարին աւելորդով վճարուին այդ եղանակաւ երաշխաւորեալ պարտքերն՝ եթէ կան. և վերջապէս այն գումարն գործածուի ամբողջապէս այս կարգի և ուրիշ տոկոսաւոր պարտուց հատուցման,

Գ. Յետ այսորիկ նոր ի նորոյ փոխառութիւնք տեղի չունենան և եթէ հարկը պահանջէ կանխաւ առնուի Ազգ. Վարչութեան հաւանութիւնը.

Որպէս զի իրաց կացութիւնը լաւ ճշդուի և միանգամ ընդ միշտ բառնան այն թիւրիմացութիւնը որ մի քանի օրէ ի վեր անհիմն տարածմամբ տեղի տուած են, կալ. Հոգաբարձութիւնը պարտաւոր կը նկատէ զինքն ի նորոյ յայտարարելու ինչ որ արդէն ըսած էր այն տեղեկագրոյ մէջ որ նախապէս Թաղ. Խորհրդոյ և ապա նորա դիւանի միջոցաւ, առ Ազգ. Կեդր. Պատկ. Վարչութիւն ներկայացուեցան։ Այն է թէ վերոյիշեալ խանութներն ըստ տիրող օրինաց այն տեսակ կալուածոց կարգէն են որ միայն իւր անհատական սեփականութիւն լիուլի ապահովութիւն կ'ընծայեն, և ահա այս պատճառաւ Ազգ. Կեդր. Պատկ. Վարչութեան բարձր որոշմանը ենթարկուած կէտն՝ սոյն կարգի կալուածոց վաճառելու կամ չվաճառելու խնդիրն էր. նախապէս սոյն կէտն սկզբամբ լուծուելէ վերջը կարգն պիտի գարալա գնով վաճառելու, և սոյն վաճառումէ գոյանալի գումարին օգտակարագոյն գործածման խնդիրներն։

Եթէ այսպէս չլինէր, այսինքն եթէ այսպիսի հիմնական և օրինական պատճառ մը մէջտեղը չ'կենար, կալ. Հոգաբարձութիւնն և ո՛չ մի նկատողութեամբ կրնար ինքզինքն արգարացնել իւր խղճին և Ազգին առջեւ Ազգային կարեւոր կալուածոյ մը վաճառումը առաջարկելով, և ասի այնպիսի թաղի մը մէջ ուր՝ մեծ հրդեհէն ի վեր դրամական և կալուածական գործողութեանց համար բոլոր թաղեցւոց խըզբանօք և Ազգ. Կեդր. Վարչութեան որոշմամբ, և վերջին անգամ 1882 և 1885 դեկտեմբեր ամիսներու մէջ Պատրիարքական երկու կոնդակներով իրաւասութեան սահմաններն գծուած, և Թաղական խորհրդոյ միջամտութենէ անկախ՝ կալուածոց Հոգաբարձութեան մը նման յատուկ ժառանգաւորութեան մը խնամօք այսօր ձեռք բերուած է առաջնակարգ դրամատան մը վարկն և, այս եղանակաւ, կարելի եղած է պարտուց տոկոսն իջեցնել այնպիսի գիւրատար սակի մը որու նմանը չտեսնուիր այլուր. այնպիսի թաղի մը մէջ որոյ կալուածներէն և օչ մին գըբաւի տակ կը գտնուի, առանց ի բաց ձգելու նոյն իսկ նոր Թատրոնն որոյ միայն հասոյթն, ինչպէս ծանօթ է, Ազգ. Կեդր. Վարչութեան կողմանէ վաւերացեալ յատուկ պայմանագրով մը ձգուած է սոյն չէնքի կառուցման համար փոխառութիւն ընող մի քանի պատուարժան ազգայնոց, Թաղի մը մէջ, կ'ըսենք, ուր վերջին հինգ տարուան պայմանաժամին մէջ երկար տարիներէ ի վեր մեծ հրդեհէն ձգած աւերակներուն վրայ Ազգ. Կեդր. Վարչութեան տուած արտօնութեանց յենլով նոր և արդիւնաւոր և օգտակար չէնքեր կառուցուեցան, որոց մէջն են Նոր Թատրոնը, Սօլ փողոցի նորակառոյց երկու տուներն և ուի խանութներ, նոյնպէս և Թատրոն փողոցի աղջկանց Բարձրագոյն Ուսումնարանն՝ իւր տակի խանութներէն մի քանիներու ընդարձակութեամբ, Ս. Երրորդութիւն Եկեղեցւոյ վրայի կարեւոր նորոգութիւնը և բովի փողոցի նոր դուռն, և բոլոր ասոնք առանց որ և է կերպիւ իւր վաղեմի պարտուց տոկոսներաց և դրամագլխոց կանոնաւոր վճարման պայմանները ծանրաբեռնելու, քանի որ այս չինութեանց մեծագոյն մասն իւր տարեկան հասոյթը գլուխ կրկնապատկած է. Ասկէ զատ մի քանի տարիներէ ի վեր Թաղիս կրթական պիտոյից յատկացեալ մի կարեւոր գումարն ևս ամսէ ամիս կանոնաւորապէս կը վճարուի, վերջապէս այնպիսի թաղի մը մէջ որ հսկայաբաշկ կը յառաջանայ և պիտի հասնի մոտակայ ապագայի մէջ կացութեան մը ուր՝ իւր կարեւոր կալուածներուն ամբողջութիւնն արդիւնաւոր վիճակի մը վերածելով հանդերձ թանկ մը պարտք չպիտի մընայ և կարելի պիտի լինի իւր հասոյթները գործածել իւր բարոյական և նիւթական պիտոյից.

Թէպէտև կալուածոց Հոգաբարձութիւնն իւրաքանչիւր տարւոյ վերջը պարբերաբար ներկայացուցած է իւր օրինական հաշարատուութիւնն առ Ազգ. Կեդր. Վարչութիւն, սակայն որպէս զի լաւ պատկերանայ Թաղիս դրամական և կալուածական արդի բարւոք վիճակն, Հոգաբարձութիւնս մտադիր է ներկայացնելու ընդհանուր հաշուեցուցակ մը որուն մէջ պիտի տեսնուի մանրամասնօրէն և Թուանշանով թէ ի՞նչ պայմաններու մէջ իւր հողային սեփականութիւններն և պարտքերն յանձնուեցան կալ. Հոգաբարձութեան և թէ ի՞նչ եղաւ իւր աշխատութեանց արդիւնքն.

Կը փափաքէինք տեղագրոյս կցել սոյն հաշուեցուցակն եթէ Թաղիս հաշուակալ պաշտօնէի հիւանդութիւնը մի քանի օրուան համար չ'յապաղեցներ անոր պատրաստութիւնը.

Արդ, առ այժմ եղրակացնելով, կալ. Հոգաբարձութիւնը կ'աղաչէ զՁեզ որ Ազգ. Կեդր. Պատկ. Վարչութեան դիմելով խնդրեք որ բարեհաճի որոշել թէ ի վերոյ նշանակեալ օրինական պատճառաց համար տեղի կա՞յ թէ ո՛չ վաճառելու ի խնդիր կեցած վեց խանութներն, և կամ զանց առնել սոյն գործողութիւնը որոյ մասին՝ ինչպէս ի վերոյ բացատրուած է, Թաղիս դրամական վիճակն ամենեւին հարկ մը չը ցուցներ, և քանի որ միւս կողմանէ սոյն պարզ և արդարացի առաջարկն օրինաց անտեղեակ եղողներու մէջ խել մը չփոթ գաղափարներու ծագում կուտայ և վրդովում կը պատճառէ.

Մնամք յարգանօք

Ի դիմաց Բերայի Կալ. Հոգաբարձ.

Ատենադպիր Ատենապետ

ԳՐ. ԿԻՒՄԻՒՇԿԵՐՏԱՆ ԱՆՏՈՆ ՀԱՃԵԱՆ

3 օգոստոս 1888

Բերա

ՀԱՆՔ Ա. ՊՕԼՍՈՅ ԼԻԱ ՇՐՋԱԿԱՅԻՑ

Ըստ երկրաբանութեան, Ա. Պոլսոյ նահանգն կը պատկանի երրորդ չրջանի կազմութեանց։ Մովային եւ ցամաքային բրածոյներ խառն եւ այլ եւ այլ վիճակաւ կը ներկայանան հին ժամանակի բրածոյք սակաւ, իսկ նոր ժամանակի բրածոյք առատ կը նշմարուին ամեն ուրեք։ Գլխաւոր հանքերն են.

1. Բրլք-Քիլիսէ գաւառին Սամաքօվի երկաթահանքն որ փոչիացեալ աւազախառն մաքնիսական երկաթ (fer magnétique) մի է, 48-44 % և 30 քառ. քիլոմէտր տարածութեամբ գետնի։ Այլ եւ այլ ժամանակ չահագործուած է այս հանք։ Այսր. կառավարութիւնն եւս, թնդանօթարանի պետոյից համար, չահագործած և մեծ քանակութեամբ ընտիր երկաթ ստացած է. վերջերս գարձեալ խնդրոյ առարկայ եղաւ այս հանք և անգլ. ընկերութիւն մի ձեռնարկեր ըրաւ կայս. կառավարութեան մօտ վերսկսելու համար աշխատութիւնքն։ Ուշագրաւ առաւելութիւններ ունի այս հանքն. բնականէն փոչոյ վերածեալ լինելով հարկ չ'կայ այլ եւ այլ նախնական աշխատութեանց ոյք անհրաժեշտ են երկաթի եւ այլ հանքաց չահագործման համար։ Արդէն բնութիւնը, մանրելու և գատելու մեքենական աշխատութիւնքն կատարած, կը ներկայացնէ իւր ամենապարզ վիճակաւն. կը մնայ միայն լուալ ջրոյ հոսանքով և նետել ի բովս ստանալու համար զուտ երկաթն ի գործածութիւն։ Ըստ երկրաբանական երեւոյթից, այս հանք գարեր առաջ անձրեւոց և այլ բնական պատճառաւ, լերանց գագաթներէն քշուած և բերուած է այն դաշտն ուր կը գտնուի այժմ փոչոյ վիճակին մէջ։

2. Կիւմիւլճինէ գաւառակին Եարտէմի և Տէնիզլէր գիւղերուն չրջակայքներն, 3140 հեք. քարախիւ. նոյնպէս Վէսլ-Տէրէլի մօտերն, 1650 հեք. քարախիւ ծարրաքարի հանքաց մնեանորդն. իսկ Կիւմիւլճինէի ճէչէլ-Ճաքալ և Իսա գիւղերուն չրջակայքներն պղնձի և Մարնիէլ գիւղին մօտ պղնձի, ծարրաքարի, զառիկի և անագի հանքաց խուզարկութեան հրամանագիր առած են Յովհաննէս Մ'ղրեան, Սէգալ-Բասֆայէլի և ընկ.(1)։

3. Կապարի (2), պղնձի և ծարրաքարի հանքաց խուզարկութեան հրամանագիր առած են բնիկ Քիրիեաքիէց եւ Թօսարիխրիսթօ էֆէնտիք։

4. Կիւմիւլճինէի Պալարան գիւղին մօտերն պղնձի, կապարի եւ ծարրաքարի հանքաց խուզարկութեան հրամանագիր առած են Թօվմա Էֆենտիսի և Պէրկովիչ էֆէնտիք։

5. Տիմաթօքա գաւառին Իրաք-Տէրէլի էրքօզ և Բէյամէ տեղերն կապարի, պղնձի և ծարրաքարի և երփնուկի (chrome) հանքաց խուզարկութեան հրամանագիր առած են Մէհմէտ-Ֆէթիին և Օսման-Զլէհմի էֆէնտիք։

6. Ճիսրը-Մուսթաֆա-բաշայի Օրթաքէօյի Թօճաշ գիւղին չրջակայքներն սեւափոչի (manganèse) հանքն որ, թէպէտ հարուստ եւ ընդարձակ, այլ եւ այլ պատճառներով չչահագործուիր այժմ եւ կարի խիստ դանդաղ կ'ընթանան աշխատութիւնքն։ Ժան Սօթիրիատիս 280 հեք. քարախիւ այս հանքին մենաշնորհն ստացած է։

7. Նոյնպէս Օրթաքէօյի մօտը կապարի և ծարրաքարի հանքաց խուզարկութեան հրամանագիր առած է Մարթաթի էֆէնտի։

8. Կէլիպոլուի գաւառին Միւրէֆթէլի Զանօզ գիւղին չրջակայքներն նաեթի, կապարի. պղնձի, ծարրաքարի և երփնթի հանքաց խուզարկութեան հրամանագիր առած է Յօրտանօ-Փալլօ էֆէնտին։

Որպէս կը տեսնուի, բացի խոյժից հանքերէն, Ա. Պոլսոյ նահանգին մէջ վերջերս հարուստ և ընդարձակ հանքեր երեւան եկած և ի պաշտօնէ գործողութիւն կատարուած և ստուգուած են մէն մի հանքաց տեսակն, ատիճանն առ հարիւր և տարածութիւնն։ Կան դեռ մի քանի հանքեր որոց համար պաշտօնական գործողութիւնքն եւ տեղեկութիւնք թէեւ չկան առ այժմ, բայց ստանալու և ստուգելու ամեն միջոցք և դիւրութիւնք չեն պակսիր եթէ մի քիչ կամք և յօժարութիւն տեսնուին առ այդ։ Ցարմար ժամանակն է, կարծեմ, ըսել թէ չահու մինակ ազդիւրն է այժմ հանքաչահագործութիւնն որոյ չնորհիւ Ամերիկացիք և Եւրոպացիք եկան և պիտի լինին հարուստ, երջանիկ, գիտուն եւ քան զայլ ազգս։

Այս յաջող լուրերէն և չջոչափելի արդիւնքներէն եւրք ժամ է զի տեսցուք, նամանաւանդ Թոսսպոյի ազգային, ուչադրութեան առնուն զայս կարեւոր խնդիր — որպէս բազմաց փափաքն է — և ձեռնարկեն հանքաչահագործութեան յարմար անսպառ չահ կայ և կը մնայ իրենց. չահ անհամեմատ բարձր քան զայլ ձեռնարկս զորս չատեր զգացած են արդէն։ Համարձակութիւն և կամք բաւական են իրականացնել այդ փափաքներն որք կ'արտայայտուին այժմ այլ և այլ ձեւոց տակ և գրուած են ոմանց մեծատանց ուչադրութիւն։

Մ. Ս. ԵԿԵՆԵԱՆ

Թոսսպոյ Հանքաբան-Երկրաչափ

(1) Կայս. Հանք. վարժարանին նախկին վիպական աշակերտն որ մի քանի տարի Ա. Պոլսոյ չրջակայքն հանքաբանական խուզարկութիւններ կատարելով յաջողեցաւ, չնորհիւ իւր բարձր հմտութեան և աննկուն աշխատութեանց, երեւան հանել մի քանի հարուստ հանքեր, որոց ոմանց մենաշնորհն ստացած և ոմանցն ալ ստանալու կ'աշխատի։ Այժմ կ'զբաղի կազմել մի հանքային ընկերութիւն քիչ ժամանակէն ձեռնարկելու ի չահագործութիւն այդ հանքաց։ Ուրախութիւն կը յայտնեմ իւր ձեռնարկին յաջողութեան համար։

(2) Ընդհանրապէս արծաթախառն կը լինին կապարահանք որ հարիւրին 36 կապար, 10—13 ծծումբ, 0.5—1,75 արծաթ և 0,25—0,37 ոսկի կը պարունակեն։ Աւելի ոսկւոյն եւ արծաթին քան կապարին համար կը չահագործուի այս հանք որ ծծմբուտ երկաթի (sulfure de plomb ou galène) բաղադրութիւն մի է։ Թուրքիոյ կապարի հանքերն խիստ նշանաւոր են իրենց արծաթին և ոսկւոյն պարունակութեամբն։ Պուլիար-Տաղրի, Կիւմիւշ-Հաճի-Բէգլի, Կիւմիւշ Հանէի կապարի հանքերն, մէջին հաշուով, 4.5—5 արծաթ և 0,5—2 ոսկի կը պարունակեն։

ԺՈՂՈՎՐԴԱԿԱՆ ԲԱՌԱՐԱՆ

ԲԺՇԿՈՒԹԵԱՆ ԵՒ ԱՌՈՂՋԱՊԱՀՈՒԹԵԱՆ

ՏՊ. ԲՈԼ ԱՄՊԱՌԹԻ

Իւրաքանչիւրն 1000 էջէ բաղկացեալ 2 մեծածաւալ հատորէ բաղկացեալ և 1270 պատկերներով զարդարեալ։ Գործն որ մնաց մաս մաս կը հրատարակուէր երկու տարիէ ի վեր, այժմ ամբողջացած է և պատրաստ կը գտնուի Իոպրէն Էֆէնտի քով, Բարաքէյ, Տէյրմէն խան։

Կազմեալ հատորին գինն է 1 օսմ. ոսկի և 20 ղրշ։ Ճոխապէս կազմեալ հատորին գինն է 1 1/2 օսմ. ոսկի։ 1816 1—3

ՀԱՄԱՌՕՏ

ԲՆԱԿԱՆ ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆ

ՀԱՏՈՐ Ա.

կենդանային հիւսուածաբանութիւն եւ Մարդկային կազմախօսութիւն ու ընախօսութիւն

Ի ՊԷՏՍ ԱԶԳԱՑԻՆ ՆԱԽԱԿՐԹԱԲԱՆԱՑ

Աշխատասիրեց

Ն. ՏԱՂԱԻԱՐԵԱՆ

Ցաղուաբանան էֆէնտիի սոյն որ երկը որ իւր նաղդ ընդարձակ գործին համառօտն է, պատրաստուած է իրրեւ դասագիրք Ազգ. Նախակրթարանաց մէջ դասախօսելի։ Կը բաղկանայ 110 մեծագիր երեսներէ եւ կը պարունակէ 70 պատկերներ։

Կը յանձնարարեմք մեր դաստատուց գործածել զայս իրրեւ դասագիրք իրենց վարժարանաց մէջ։ Դասատուք իրենց համար առաջնորդ ունենալով սոյն գործի ընդարձակն, որ արդէն ծանօթ է հայ գիտնոց, աւելի լաւ եւ գիւրութեամբ պիտի ուսանին իրենց դասերն։

Կը գտնուի Պոլսոյ գրավաճառաց եւ Պահչէ գափու Ջրավաճառ Պողոս ու Յակոբ ազայից մօտ, եւ կը վաճառուի հատը 8 ղրշ։

Գաւառներէն յանձնարարութիւնք պէտք է լինին առ Տ. Պալեքճեան Կ. Պոլիս, Զարմագճրյար, Յակոբեան խան։ 1994 1—3

ՆՈՐ ԴԱՍԱԳԻՐՔ

ԹՈՒԱԲԱՆՈՒԹԵԱՆ

Վ—էրաշեալ

Ազգ. Կեդրոնական Վարչութեան Ուսումնական Խորհրդէն

Յօրինեաց

Ե. ԴԱՐԲԱՆԼԵԱՆ

Սոյն ընտիր դասագիրքն որ վաւերացեալ է ազգ. Կեդրոնական վարչութեան Ուսումնական Խորհրդէն, կը պարունակէ, բաց ի թուաբանական տեսական մասէն, բազմաթիւ գործնական հրահանգներ և խնդիրներ։

Ուսանողն անդ կը գտնէ կոկիկ և ընդարձակօրէն բացատրուած չորս գործողութիւնքն, կոտորակաց, համեմատութեանց, մեդրական դրութեան, տոկոսագլուխ և հարաբերութիւններու վերաբերեալ կանոնք և առաջարկութիւնք։

Այդ դասագրքին ամենէն մեծ առաւելութիւնն է որ ամեն թուաբանական կանոն ունի իրեն յարակից գործնական և բնական խնդիրներ որ միշտ կիրառութեան մէջ են թէ առեւտուրի թէ արհեստից և թէ առանձին կենաց մէջ։

Երիտասարդ թուաբանին սոյն առաջին երկն իբր դասագիրք ընդունուած է ազգ. և մասնաւոր բազմաթիւ վարժարանաց մէջ։ կենայ նաև օգտակար ըլլալ առեւտրով զբաղող ամեն անհատի.

Հակառակ իւր ծաւալին

Գինը 7 1/2 ղրշ.

Կեդրոնատեղին է Եւրոպական գրատուն, Ա. Պիպէնճեանի, քով Պալը ալի Մատտէսի թիւ 12, Կ. Պոլիս։ 1988 2—20

ԱԲԷՐԻՒ

ԱԲԷՐԻՒԻ ԴԵՂԱՀԱՏՆԵՐՆ այսօր ճանչցուած են գերազանց դարման մը ընդդէմ լուծողութեանց, փորքշութիւն, Ֆանչքի, արիւներիութեանց ապ.

ԱԲԷՐԻՒԻ ԴԵՂԱՀԱՏՆԵՐՆ ստացուած են նշանաւոր ժիրկիներէ մայրաքաղաքիս և տար երկրաց մէջ և կը գործածուին շատ հիւանդանոցներ։

Աբէրիի դեղահատներուն Ֆօ-Ֆլին յանձնուած է Բարիզի բժշկական Ակադեմիային և Թուրքիոյ քաղաքային բժշկական խորհրդին. այս վերջինն արտօնած է Պ. Աբէրիի այդ դեղահատները պատրաստելու և վաճառելու իւրաքանչիւր։

Ընդհանուր կեդրոնատեղին է Դեղարան Վիլիճ, Գալաթիա, և մայրաքաղաքիս գլխաւոր դեղարանները։

1870

Ջերմապէս կը յանձնարարենք մեր ընթերցողաց գործածել Հէնրի Միւռի Օշարակն, բուժելու համար իրենց ջղային հիւանդութիւնները, գլխու պտոյտները, քընատութիւնները, ջղային ցնցումներն ևն։

Փոքրաքանակ կը վաճառուի ամեն դեղատանց մէջ։ Կեդրոնատեղին է Դեղագործական Մթերանոցն, 35, Գալաթիա մեծ փողոց։ 776

ՏՈՒԲԹՈՐ ԶՕՀՐԱՊ

Բժիշկ Շերլիի գաղտնական Լա-Բէ հիւանդանոցին, վարվի ներքին բժիշկ Լիսոնի եւ Սէկոնդ Էդիէնի հիւանդանոցաց (ի Գաղղիա), թղթակից անդամ Լիսոնի բժշկական ազգային ընկերութեան, մասնագէտ Ա. Կանոնջի Կոկորդի եւ Բերի հիւանդութիւններու եւ երեկոյական դարմանաց, այցելութիւնք կ'ընդունի առաւօտներն (ժամ 10 էն 12) իւր տունն որ ի Մեծ փողոց Բանկոլթիի թիւ 75, կէս օրէն վերջ ի Սգամալ Պահչէ գարաւ Մէրկամէթեան դեղարանն թիւ 18, ուր ուրբաթ օրերը ձրի կը դարմանէ։ 1699 1—30

ՕՑԱՊՈՒԻՔՈՒԷԻԻՆԻ

320—ԲԵՐԱՑԻ ՄԵԾ ՓՈՂՈՑ—320

Պէտ ՄաՀլէէ-ով

ԱՊՐԱՆԱՑ ՄԵԾ ՎԱՃԱՌՈՒՄՆ

Արանց, կանանց եւ տղայոց համար

Օ ՑԱՊՈՒԻՔ ՈՒԷԻԻՆԻ Մեծ Վաճառատուն, հետեւելով իրենց ցարդ բռնած ուղղութեան, կը կազմակերպեն Աբրաուվոր Դէ վաճառում մը որ պիտի սկսի ներկայ յուլիս 18/30ին։ Կարելի եղածին չափ շատ ապրանք վաճառելու և այսպէս արդի ահագին մթերքը վերանորոգելու համար, յիշեալ հաստատութեան տեարք, առանց ոեւէ զոհողութեան առնելու կասելու, այս անգամ բացառապէս դրած են այնպիսի գեղչեալ գներ որ անտարակոյս իրենց բամբիւռ յաճախորդք պիտի փութան օգտուիլ այս անզուգական առիթէն։ Արդարեւ չափազանց գեղչեալ գներով կարելի պիտի ըլլայ գնել Շերլաքէնոյթ համար քրպենիէ, Մեռաքսեդէնք և Թաւէլ, Մաղոմէլ, Շերլազեստի համար գրէգանէդ. Զարաքայրի համար կիբիւռ, Զանազան կուսաք, Գոռլաքայ և Կէշիէ, Ամեն տեսակ Ֆլանէլ, Հովանոցք և Անձրեւապահք, Թաշկինակ, Փողպատ, Ձեռնոց, Գոլտ, Ժէրսէյ, Անկողնի ծածկոց, Զուգերիական ասղնագործութիւնք, Փասալէն, Լոգարանի համար պիտոյք, Սեղանի ճերմակեղէնք, Ամերիկան և ուրիշ հազար առարկայներ արանց, կանանց և տղայոց համար։

ԶԱՆԱԶԱՆ ԱՌԻՒԹՆԵՐ

Շերլազեստի համար բրդէղէն, 4 1/2ի տեղ 2 3/4 ղրուշի։ Պասմա, 2 ղրուշնո

PHŒNIX FIRE OFFICE

ԱՌԱՋՆԱԿԱՐԳ ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ

ՏԱՐԵԿԱՆ ՀԱՍՈՅԹ ԱՆԳ. ոսկի 1,000,000 — "ՓԻՆԻՔՍ" — Հիմնեալ ի Լընտրն յամին 1782

ՓԻՆԻՔՍ, հիմնեալ առաւել քան մի դար յառաջ, սոսկ հրդեհի ապահովագրութեան ընկերութիւն մ'է՝ որոյ բաժնետէրերք Անգղիոյ ամենահարուստ և հանրածանօթ դրամատէրերն են՝ ունենալով անսահման պատասխանատուութիւն։

ՓԻՆԻՔՍ ընկերութեան աշխարհահռչակ առատաձեռնութեան մի գլխաւոր ապացոյցն է 16,000,000 Անգղ. ոսկւոյ գումարն զոր ցարդ վճարած է հրդեհի ենթարկուց համար։

1799

ՓԻՆԻՔՍ ընկերութիւնն կ'ապահովագրէ ընդդէմ հրդեհի և կայծակի՝ կալուածք, կարասիք և ապրանք՝ յոյժ նպաստաւոր պայմանօք և միջնորդութեամբ ստորագրելոց, որք ունիմք լիազօր իշխանութիւն կարգադրելու անմիջապէս մեր ապահովագրելոց կրած ենթամներն։

Հ. ՍՈՒԱՆ և ԸՆԿ. միակ գործակալք ի Պոլիս և ի Շրջակայս
Թիւ 12, Սանտալճը խան, Ղալաթիա, Աւստրիական թղթատան վերեւ։

ԻԼԱՆ

ՊԱՊԸ ՍԷՐԱՍԿԷՐԻ

Զաթալճա խաթիհքեամաթընա մէմուր ասաքիրը Շահանէ վէ հայվանաթը միրիէ իչիւն միւպայեա օլունաճագ օյան սէքսէն իւչ պին գըյէի ամթիգ քէօմիւրիւն պէհէր գըյէսի օն իքի վէ պիր միլիոն էլլի պին գըյէ համթապըն պէհէր գրյէսի պէշ վէ ալթը պին սէքսէն գանթար սամանըն պէհէր գանթարը տէօրթ ղուրուշ օթուզ բարայա թալիպի էօհտէսինտէ օլուպ իշպու աղօսթօսը ըռումինին օն իւչիւնճիւ ճումա իրթէսի կիւնիւ գարարը գամիսի վիրիլէճէկինտէն, իթասընա թալիպ օյանլարընն մագամը Սէրասկէրի լէվազիմաթ տաիրէսինտէ կէլմէլէրի իլան օլունուր։

2 աղօսթօս 1888	2007
Նօ. 21	3—3

ԻԼԱՆ

ՊԱՊԸ ՍԷՐԱՍԿԷՐԻ

Հայվանաթը միրիէ իչիւն միւպայեա օլունաճաղը էվվելճէ իլան օլունան իւչ եիւզ պին քիլօ եուլաքը պէհէր քիլօսը երիսի տէօրթ բարայա թալիպի էօհտէսինտէ օլուպ աղօսթօսըն օն պէշինճի բազար իրթէսի կիւնիւ գարարը գամիսի վիրիլէճէկինտէն վէ իրթէսի կիւնիւ տախի թէգարրիւր իտէճէք ֆիյաթընտան եկլուտ պէշ թէնգիկ գապալ իտիլէճէկինտէն, իթասընա թալիպ օյանլարընն մագամը Սէրասկէրի լէվազիմաթ տաիրէսինտէ կէլմէլէրի իլան օլունուր։

2 աղօսթօս 1888	2008
Նօ. 22	3—3

ԻԼԱՆ

ՊԱՊԸ ՍԷՐԱՍԿԷՐԻ

Շգօտրա ֆըրգասը իչիւն միւպայեա օլունաճագ օյան իքի եիւզ էլլի պին քիլօ բիբիհնճին աղօսթօսը ըռումինին օն պէշինճի բազար իրթէսի կիւնիւ գարարը գամիսի վիրիլէճէկինտէն վէ իրթէսի կիւնիւ տախի թէգարրիւր իտէճէք ֆիյաթընտան եիւզտէ պէշ թէնգիկի գապալ իտիլէճէկի ճիհէթիէ, իթասընա թալիպ օյանլարընն մագամը Սէրասկէրի լէվազիմաթ ուժուժիէ տաիրէսինէ կէլմէլէրի իլան օլունուր։

2 աղօսթօս 1888	2009
Նօ. 23	3—3

Կ. ՖԷՍԼԻՔԷՆԵԱՆ ԵՒ ԸՆԿ.

ՄԵԾ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ ԽԱՎԼՈՒԻ

Քալաքճըլար-պաշը Սէֆէթճի խան Թ. 16

ՄԱՍՆԱՃԻՂ

Մահմուտ-փաշայի գլուխ Եարըմ խանի մեծ դրան կից Թիւ 263

ԳՈՐԾԱՐԱՆ ՊՐՈՒՍԱ ԿԷՅՎԷ-ԽԱՆ

Այդ բազմամեայ վաճառատունն որ ցարդ մեծագործանակ միայն կը վաճառէր շրջապատի վրայ, մասնակարարելով դլխաւորապես Շուկայի խանութպանները, այս անգամ որոշած է նաեւ փոքրաքանակ ի վաճառ հանել իւր ապրանքներն։

Ամի ճշմարիտ բարդ մ'է անշուշտ ամեն անոնց օրք հարամանաց, ծոցու եղանակի, կամ ո և է առթիւ խավլուտ, պուռնուզի և այլն ճիւզի վերաբերեալ ապրանաց գնման համար, Շուկայի խանութպանների ձեռք իջնալով թէ՝ ընդհանրապես ապրանաց դաւաչ չեն դանար և թէ բարձր գիներ կը վճարեն։

Ցեարք Կ. Ֆէսլիքէնեան և ընկերք նոր իսկ իրենց գործարանին արտադրութիւններն ի վաճառ հանելով, բնականաբար այնպիսի հմտութամ գներ կը ջրցան են առաջնոյն որոց կարելի չէ մրցիլ։

Վաճառատան նշանաբանն է ուղղութիւն, ապրանաց ընտրութիւն և գներու չափաւորութիւն։

1878 — 14—20

ԲԱԲԱԵԱՆ

ՇՈԳԵՆԱՒԱՌՈՅԹԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ

Լէյբօլ, Մէյերլիւանդ և Օպենայ ֆէլ

կանոնաւորապէս բանող

Անուանք	Թռիչ	Նաւավարող
Այա Սոֆիա	3,000	Գէլա
Լարտա	2,500	Ռոշէլ
Աղաթա	2,500	Քրուիզանգ
Լաքօնիա	2,500	Ուէյլզ
Մասէտոնիա	3,500	Մասը
Բաւարիա	2,800	Ֆօթերդին

Ընկերութիւնն օրինաւոր գներով վաճառք կ'ընդունի Եւրոպական երկիրներու և Ամերիկայի համար։

Անոնց գիւրութիւն և հանգստութիւն կը տուրուին ողջերաղայն։

Դիմել առ ԴԱՆԻԷԼ ԲԱԲԱ ԵՒ ԸՆԿ

1886 Գալաթա

Արտօնատէր Ս. ՏԱՄԱՏԵԱՆ

ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԱՐԵՒԵԼՔ ԼՐԱԳՐՈՑ

ԳԱՐԱԳԱՇԵԱՆ ԵՂԲԱՐՔ

ԼՈՒՍԱՆԿԱՐԻԶՔ (1804)

Մեծ փողոց Գուլէ գաբուսու Թիւ 667

Ամէն կերպ և ամէն չափու կենդանագիրներ, այսինքն Քարթ տը վիզիթ (չափաւոր), Կրուպ (խումբ), Քարինէ (մեծ), Մինեան (փոքր)։ Պզտիկ ապրոյց համար վայրկենական լուսանկար։

Կենդանի իրերը մեծ զգուշութեամբ և ըստ վերջնագոյն կատարելութեանց արուեստին կը լինուին։

Բարիզու, Լոնտոնի, Վիէննայի և Պերլինի անուանի գործատուներուն լուսանկարի մեքենաներն, գործիքներն և ամէն տեսակ նիւթերը, գործատան գլխերով կը ծախուին։

Ցանձնարարութիւնք գործատանց գլխերով փոխարէն կը կատարուին։

Լուսանկարչութեան վերաբերեալ նիւթերը մեզմէ գնողներուն լուսանկարչութեան ուսումն ձրիապէս կ'ուսուցանենք։

L'AVENIR DES FAMILLES ԼԱՎԸՆԹԻ ՏԷ ՖԱՄԻՅԼ

ԸՆՏԱՆԵԱՅ ԱՊԱԳԱՅՆ

Ապահովագրական Փոխադարձ Ընկերութիւն՝ Դրամագլխոց վերապահութեան համար 1880 ին կազմեալ՝ ի Լիոն նոսար Միդիքիօ ար Պէլէի ստացած պարտադրով

Ընկերութեան կեդրոնատեղին է 61, Ռեպուպլիք փողոց, 61—Լիոն (Ֆրանսա)

Ապահովագրեալ դրամագլուխը 55 միլիոն ֆ ռանք

Մինչեւ ցայսօր եղած վճարումներ են, 1,000,000 ֆրանք

Տարին չորս վիճակահանութիւն՝ Յունվար, Ապրիլ, Յուլիս և Հոկտեմբեր

Վարչական խորհուրդ. Պ. Հիվէլին, բժիշկ ի Լիոն, նախագահ.
Պ. Ալլէին, նախկին ռնօրէն, հիմնադիր ընկերութեան, ի Լիոն.
Օտիֆոնի, նախկին շահագրգիռ շրջանակի ի Լիոն.
Պոնի, հասութատու ի Լիոն. Գալեանի կալուածատեր ի Լիոն. Մանդել կալուածատեր ի Լիոն. Դոնթ, հասութատու ի Լիոն. Ժէնէն, ի Լիոն Ր. Ժ. Գաշէն, հաշուակալ ի Լիոն, հաշուեքննիչ. Ր. Ալլէին, տեսուչ պատուիրակ, ընդհանուր ռնօրէն։

Լ'ԱՎԸՆԹԻ ՏԷ ՖԱՄԻՅԼ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆՆ, որ հաստատուած է նպաստելու համար փոքր խնայողութեան, արագ զարգացում մ'ունեցած է։ Իւր նպատակն է որոշեալ պայմանաժամի մէջ վերադարձել դրամագլուխ, կանխավճարներու հաւանականութեամբ։—Մուրհակներ կուտայ թէ՝ ի փոխարէն միայն վճարի մը և թէ ամսական համեստ վճարներու (կարելի է ստորագրուիլ ամսական մինչեւ մէկ ֆրանքէն սկսեալ)։ Ապահովագրեալներ ունենք որոնք մէկ ֆրանք մը վճարած էին և երկու հարիւր ֆրանք ստացած են։

Վճարումներ կը կատարուին վիճակահանութեամբք, որք երբեք ամիսն անգամ մը տեղի կ'ունենան ի կեդրոնատեղին ընկերութեան, ի ներկայութեան վարչական խորհրդին և շահակիցներու, հաշուական պետիսի գործողութեամբք զոր ամեն մարդ կրնայ ստանալ։

Ընկերութեան գործառնութիւնները պետք չէ շփոթել վիճակահանութեանց հետ ուր տոմսերը բնաւ արժէք չունին վիճակահանութենէն յետոյ։ Մեր մտ, ընդհակառակն, ամենուն ալ վճարմունքն ապահովում է, քիչ մը կանուխ կամ քիչ մը ուշ, ըստ դիպուածի։

ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ ԳՈՐԾԱՌՈՒԹԻՒՆՔ

Ընկերութեանս գործառնութիւնք բազմատիպ են, ինչպէս Շարժական արժէքից և փոխ տրուած դրամագլխոց ապահովագրութիւն, կրօնական դրամագլխոց մի վերապահութիւն, Իրտխաբորութիւնք և Գրկամաքար փոխառութեանց և Հարատարաբեւեռիչ և Ամառանանութեան մէջ գործածուած դրամագլխոց, Մանկանց համար Օժիտք, Հանդուստան մնուտկ ծերութեան համար, Ցիկանս եկամուտներու կազմութիւն, ի մի բան այն ամեն գործառնութիւնք որոց նպաստեալ է ենթայդրութիւն։

Այս արդիւնքը ձեռք բերելու համար, Ընկերութիւնս հաստատուած է զանազան սակագներ որոց վճարմունքն տեղի կ'ունենան տարուէ կամ նուազ մերձաւոր ժամանակաց մէջ, ըստ բաղձանաց ապահովագրելոցն։

ՍԱԿԱԳԻՆ Ա.

Ամսական 1 ֆրանք, որ վճարուի միայն 60 ամիս, իրաւունք կուտայ 1000 ֆրանքի մուրհակի մը 10 թիւերով որոց ամենքն ալ հետզհետէ կը մնանակցին ամեն բաշխման, մինչեւ ամբողջին վճարումն 1000 ֆրանքին։ Մարդ կրնայ ստորագրուիլ այնչափ անգամ 1000 ֆրանքնոց մուրհակի որչափ ամամեան վճարէ մէկ ֆրանքնոց։

5 ֆրանքի ամսական բաժիս մը, որ 60 ամիս վճարուի, իրաւունք կուտայ, ըստ ընտրութեան ստորագրողին, 5000 ֆրանքի՝ ընկերութեան արժեթղթի մը, կամ միմիայն 3000 ֆրանքի և 1 լիոն քաղաքի պարտատուրքի մը, որք կը մնանակցին ամեն վիճակահանութեանց և պարգեւներուն, մինչեւ անգամ 50,000 ֆրանքի բաժնին։

Ի փոխարէն ամսական հինգ ֆրանքի, ստորագրողն իրաւունք ունի, ըստ իւր ընտրութեան

1. 500 ֆրանքի, առանձնաշնորհեալ մուրհակ տոկոսներով որք տարուէ տարի կ'աւելնան մինչեւ ցվճարումն, կամ
2. 5000 ֆրանքի, Մուրհակք Նախագին Ա., կամ վերջապէս
3. 1000 ֆրանքի, Հիմնադրի մուրհակի մէկ տասներորդով։

Դիտ. Այդեալ տարեշրջանին մէջ հիմնադրի Մուրհակներն ստացան 80 ֆրանք շահաբաժին, և ներկայ տարեշրջանին մէջ, շահաբաժինը պիտի լինի 100 ֆրանք մէն մի թուղթի վրայ։

Ի փոխարէն ամսական 8 ֆրանքի, ստորագրողն ըստ իւր ընտրութեան իրաւունք ունի

3000 ֆրանքի, Մուրհակք Նախագին Ա. և առանձնաշնորհեալ Մուրհակի մը 500 ֆրանքէն վերմարելի, և տալով տոկոսներ որք երթալով կ'աճին մինչեւ վճարման օրը։

Դիտ. Կը մնայ միայն ի վճարել 1921 առանձնաշնորհեալ մուրհակ։

Ի փոխարէն ամսական 10 ֆրանքի, ստորագրողն իրաւունք ունի ըստ իւր ընտրութեան.

3000 ֆրանքի, Մուրհակք Նախագին Ա. և Պարտատրիթի մը, կամ 1877ի Գոնէսի Ֆոնսիէէն, կամ 1871 ի Վիլլա ար Բաուէն, կամ Վիլլ տը Մառսլյէն։ (այս երեք արժեթուղթք վճարելի են 400 ֆրանքէն կամ 1883ի Օպլիկսիսի Ֆոնսիէռէ մը 500 ֆրանքնոց, կամ վերջապէս

5000 ֆրանքի, Մուրհակք Նախագին Ա. և Բանասիրի պարտատրիթի մը, շրջաբերութիւն 1883ի։

Վերջապէս, ի փոխարէն ամսական 12 ֆրանքի, ստորագրողն ըստ իւր ընտրութեան իրաւունք ունի։

3000 ֆրանքի, Մուրհակք Նախագին Ա. Ինչպէս նաեւ 1879ի Ֆոնսիէռ. կամ Գոնիւնայ Օպլիկսիսի մը, վճարելի 500 ֆրանքի, կամ վերջապէս Իբոդէ-քոռ Օպլիկսիսի մը (Գրէտի Ֆոնսիէին հետ միացուած և 1000 ֆրանքէն վճարելի)։

ՍԱԿԱԳԻՆ Բ.

Այս սակագնոյն մէջ, Մուրհակներն 500 ֆրանքէն վճարելի են մէկ տարիէն առ առաւելն միայն 25 տարուան ժամանակամիջոցի մը մէջ, կանխավճարներով որք տեղի կ'ունենան երեք ամիսն անգամ մը վիճակահանութեամբք։—Բռնիներն ամսական են և 2 ֆրանքի. առ առաւելն կը պահանջուին մինչեւ 15 տարի. կը դադրին երբ մուրհակը վճարի վիճակահանութեան մէջ։

ՍԱԿԱԳԻՆ Գ.

Այս սակագնոյն մէջ, մուրհակք վճարելի են մէկ տարիէն առ առաւելն մինչեւ 12 տարուան ժամանակամիջոցի մը մէջ, կանխավճարներով որք տեղի կ'ունենան ամեն տարի յունվարին, սարելիին, յուլիսին և Հոկտեմբերին. առաջին երեք 100 ֆրանքէն և հոկտեմբերինն 500 ֆրանքէն։—Ամսական բռնիները 2 ֆրանքի են և միայն 50 ամիս վճարելի են։

ԵՐԱՇԽԱՒՈՐՈՒԹԻՒՆ

Լ'ԱՎԸՆԹԻ ՏԷ ՖԱՄԻՅԼ, ապահովագրական ընկերութիւն մ'է հաստատեալ ըստ հրամանագրոյն 1868 յունուար 22ի, և հետեւապէս կը գործէ ընդ հսկողութիւնս պետութեան։ Հեռի լինելով շահատիսան կամ առեւտրական ոչ և է գործէ, ոչ և է վտանգի ենթակայ չէ։

Իւր գանձած դրամն ընկերութիւնը կը գործածէ Պետական Արժէթղթոց, Գանձոց Թուղթերու կամ Պետութեան, քաղաքաց և նահանգաց երաշխաւորութիւնը կրող թուղթերու։ այս դիմաբրբանական է ապահովելու համար իւր շրջաբերութեան հանած բոլոր մուրհակներուն վճարումն, այնպէս որ մէն մի ստորագրող բոլորովին ապահով է ստանալու իւր ապահովագրութեանց ամբողջ դրամագրոյն։

Տեղեկութեանց և բանանոդագրութեան համար դիմել առ Պետրոս Եֆ. Ամպարձեան, գործակալ Ընկերութեան ի Կ. Պոլիս, Թաշ խան, Թիւ. 40, Պահէլ-Գաբուս, Պոլիս։ 1081

ԳԱՐԵԶՈՒՐ ՇԻՇԵՐՈՒ ՄԷՋ

ՍԴԻՆԵՆԹԻԼՏ (ԿՐՈՒԶ)

ԱՌԱՋՆԱԿԱՐԳ ԳՈՐԾԱՐԱՆ

ԱՆԶՈՒԳԱԿԱՆ ՅԱՏԿՈՒԹԻՒՆ

Ընդհանուր կեդրոնատեղի

Մ. ՄՈՒՐԻԶԻՕ ՖՐԱՆԶԻ

Վոյոտա, Վիդ ալիս խան, Ղալաթիա, Էլպիկ խանի քով

ՍԴԻՆԵՆԹԻԼՏ գործարանն, որ կը գտնուի ԿՐՈՒԶ քաղաքին մէջ (Իտալիա), առաջնակարգ հաստատութիւն մ'է՝ 1852ին հիմնեալ, եւ Աւստրեւհունգարիոյ միւս գաղութի գործարանաց արտադրման մէջ առաջին տեղը կը բռնէ։

Այդ ինքնէլտի գործարանն 1837 ին արտադրած է 43,000 հարիւրապարիսոր։ 1684

ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ

ԴԱՌԼԸՄԱՆ ԵՒ ՊԼՈՒՄՊԷՐԿԻ

Ղալաթիա Պէօյիւք Մէյդէթ խան, միջադգային թղթատարատան վրայի յարկը

Սոյն վաճառատան մէջ լիաթափ ածան գներով կը վաճառուին ամեն տեսակ ճերմակեղէնք, կանանց համար կրկնոցներ, տղայոց համար հագուստներ, կէս շրջազգեստներ, քօռսէներ, օժտի համար ճերմակեղէնք, բանուածքներ, բազմատեսակ գուլպաներ, թաշկինակներ և այլ այս տեսակ ապրանքներ։

Այս ապրանքներ, որոնց ամենքն ալ լաւ տեսակէ են, կը վաճառուին թէ՝ փոքր և թէ մեծ քանակութեամբ։

Այս ապրանքներ կը պատրաստուին Վիէննայի և Պերլինի յատուկ գործարանաց մէջ։ Նոյնպէս Անգլիէն, Իտալիէն և Եւրոպական ուրիշ երկիրներէ եւս ապրանքներ կը բերուին։

Գաւառներէ եղած յանձնարարութիւնք կը կատարուին եթէ փոխարէնը փոխանակագրով և կամ թղթատարական գրոշմով դրկուի։

Զը հաւնուած ապրանքները ետ կ'առնուին և ստակը ետ կը տրուի զեղչելով փոխադրութեան ծախքը։ 1180

ԵՐԵՍԵՆԱԿԱՆ ՄԱՆՐ ԳՈՐԾԻՔ ԱՄԻՍ ՏԵՂԻ

Հ. ԼԱՆԺ

24, Բիւրլէմպէ պուլ.) Գալաթիա
32, Մահմուտիյէ փողց.)

ԽՈՀԱՆՈՑԻ ԳՈՐԾԻՆԵՐ
(Գղնձէ, մուլտոյ և թափտոյ երկաթէ)

ԽՈՀԱՆՈՑԻ ՁՄԻՆԷՆԵՐ
ԲԷԴԻԼՈՎ ՏԱՐՏՈՂ ՎԱՌԱՐԱՆՆԵՐ

ՊԱՐՏԷԶԻ ԿԱՀԵՐ
Ոռոգութեան գործիքներ, Աւազանի շատրուանաներ

ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԵՒ ԳԱԼԼԻԱԿԱՆ ԴԱՆԱԿՆԵՐ

ԵՐԿԱԳՈՐԾԱԿԱՆ ՄԵՔԵՆԱՅԻ
Տատանոցք-կշռորդք-Յորենի կշռորդ

ԵՐԿԱԹՈՒՂԹԻ ԱՌԱՔՈՒԹԻՒՆ

Մառանի Նիւթեր
Գինւոյ մամուլներ
Լոգարան
Տուշ

ՁՐՀԱՆԳ ԳԻՇԵՐՍԱՄ ՉՇԵՂՔ ԳԻՇԵՐՍԻՆ

ՓՐԻՍԹՈՖԼԷ ՈՍԿԵՐՁԱԿԱՆ ԳՈՐԾԵՐ 676

ՄԻ՛ԳՆԷՔ

ԿԱՐԻ ՄԵՔԵՆԱՅՄԸ

ԱՌԱՆՑ ԵՌԱԹԱՊԷՍ ԱՅՑՆԼԵԼՈՒ

ՍԻՆԿԷՐ

Ամերիկեան գործարանի մեքենացներն
Ի ՂԱԼԱԹԻԱ, Նիւքսէք Գալաթրիա,
120

Քարաքէոյի աղբիւրին դէմ.
Ի ԲԵՐԱ, Կալաթա Սէրայի Լիսէին դէմ
Ի ՊՈԼԻՍ, Մահմուտ փաշա, 90

Ուրիշ ամեն տեղ՝ Սինկէրի կարի մեքենային կեղծերը միայն պիտի գտնէք։

ՎԱՃԱՐՄԱՆ ԴԻՒՐՈՒԹԻՒՆ
(Շաբ-Բիւլ) 1781

VICHY

ՎԻՇԻ

Ցրանսա (գաւառ Ալիէի)

ԿԱԼՈՒԱԾ ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ ԳԵՏՈՒԹԵԱՆ
Վարչութիւն՝ Փարիզ, 8, Գուլէար Մանմարթր

ՀԱՆԳԱՍՔՐՈՅ ԵՂԱՆԱԿ

GRANDE GRILE։— Աւշային տկարութիւնք, մարսողական ճանապարհաց հիւանդութիւնք, լեարդի և փայծաղի խցուն, նիրքին գործարանաց խցմանք, մաղձային քար և այլն։

HOPITAL։— Մարսողական ճանապարհաց հիւանդութիւնք, ստամոքսի ծանրութիւն, դժուարամարսութիւն, ախորժակի պակասութիւն ստամոքսի, ջղացաւ, անմարսութիւն։

CELESTINS։— Երիկամանց և միզամուղտի տկարութիւնք, միզական աւազ և միզական քար, յօդացաւ, շաքարախտ (Տիաբէթ), սպիտակուց-միզական (Ալբիւմինուրի)։

HAUTERIVE։— Երիկամանց և միզամուղտի տկարութիւնք, աւազ, քար, յօդացաւ, շաքարամիզութիւն, սպիտակուց-միզական։

Աղբիւրին անունը պէտք է փնտռել միշտ քարեր քարեալի վրայ։

Պոլսոյ ամեն դեղագործաց և դեղավաճառաց քով-կը գտնուի։ 667

ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ 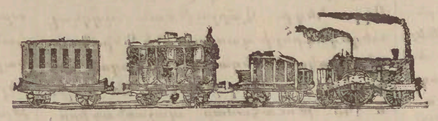 ԵՐԿԱԹՈՒՂԻ

ԵՐԹԵՒԵԿՈՒԹԻՒՆ ՃԱՆԱՊԱՐՀՈՐԴԱՑ—(Սկսեալ 14 Օգոստոս 1888)

ԳԻՏ. Կ. ՊՈԼԻՍ—ԱԴՐԻԱՆՈՒՊՈԼԻՍ—ՊԼԼՕՎԱ

Կառախումբ Կ. Պոլսէն մեկնող	Կդ. Ճանր. Թ. 2 Ա.Տ.օր.	Կդ. Թեթեւ Թ. 52 Ա.Տ.օր.
	Երեկոյ ժ. ր.	Առաւ. ժ. ր.
Կ. Պոլիս ... մեկնումէ	8 16	
Գեբզէ—գաբու.		7
Դեբզէ—գեբզէ		7 14
Մարմարիւղ		7 27
Գեբզէ—Իզմիտ		7 50
Ադալիա—Ֆոնոս		8 3
Գիւչիւք—Զէքմէճէ		8 14
Արտիթա—գուլէ	9 50	8 53
Հարտալէյ	9 52	9 26
Զաթամլար		10 7
Գոպպանճէ	10 49	10 40
Սիմէքլի		11 44
Զեբզէ—Զեյթունի	12 02	12 26
	ժամանումէ	
	12 04	12 51
Զորլու	12 46	1 43
Մարմարա—Գէօրէքլի		2 38
Սէրիսէր—Զէյթիլիք		3 3
Լիւլէ—Պուրկազ	2 16	3 44
Պապա—Էսքի	2 47	4 28
Բալա—Գէզէյ		5 9
Ռէզանա—Գէօբրիւ	3 31	5 58
Գուլէլի—Պուրկազ	4 14	6 50
Ուբրի		6 33
Ադրիանուպոլիս ... ժմ.	5 40	7 40
	Ա.տ.	Երեկոյ

Կառախումբ Գ. Պոլսէն մեկնող	Կդ. Ճանր. Թ. 101 Ա.Տ.օր.	Կդ. Թեթեւ Թ. 121 Բ.Շ.Դ.Ա.
	Երեկոյ ժ. ր.	Առաւ. ժ. ր.
Պէյօղլու մեկ.	3 57	
Սարամպէյ	4 17	
Թաշտար Բաղարճիք	4 43	
Գիւմիւք ժամ.	5 37	
Գիւմիւք մեկ.	5 47	8 50
Գալաթիցա—Մթամիմք	6 9	9 17
Բաքալը	6 40	9 57
Եէնի Մահալլէ	7 5	10 41
Գայանճիք—Շեյքէյ	7 34	11 51
Թրընովա—Սէմէնլի ժամ.	8 29	12 35
		Երեկոյ
		Բ.Շ.Դ.Ա.
Թրընովա—Սէմէնլի մեկ.	8 34	1 20
	8 38	1 53
Հարմանլը մեկ.	9 15	2 08
	ժամ.	
Մուսթաֆա-փաշա մեկ.	9 54	3 07
	10 10	3 32
Գասրքէյ		4 13
Ադրիանուպոլիս ...ժամ.		4 50
	11 14	
	Երեկոյ	Երեկոյ

Կառախումբ Թ. 322 Բշ. Դշ. Ուր.	Ժ. Ր.	Կառախումբ Թ. 321 Գշ. Եշ. Շբ.	Ժ. Ր.
	Երեկոյ		
Հաղորդակցութիւն գլխաւոր գծին կառախմբոց հետ		Եամպոլու ... մեկ.	Ա.տ. 8 10
		Սիլիվրի—Բերմանը	9 10
		Եէնի—Զագրա	10 11
Փիլիպէլէ ժմ.	12 35	Բասմեճ—Մահալլէսի	11 17
Ադրիանուպոլիս ժմ.	1 5	Գալատրուճար	12 16
Թրընովա—Սէմէնլի մեկ.	1 35	Թրընովա—Սէմէնլի ժամ.	12 50
Գալատրուճար	2 19		
Բասմեճ—Մահալլէսի	3 22	Հաղորդակցութիւն գլխաւոր գծին կառախմբոց հետ	
Եէնի—Զագրա	4 29		
Սիլիվրի—Բերմանը	5 25		
Եամպոլու ... ժամ.	6 13		
	Երեկոյ	Ադրիանուպոլիս համար մեկ.	1 20
		Փիլիպէլէ համար մեկ	1 40
			Երեկոյ

ԱԴՐԻԱՆՈՒՊՈԼԻՍ—ՏԷՅՏԷ ԱՂԱՃ

Կառախումբ Թ. 222 Գշ. Եշ. Շբ.	Ժ. Ր.	Կառախումբ Թ. 221 Բշ. Դշ. Ուր.	Ժ. Ր.
			Ա.տ.
Տէտէ—Աղաճ ... մեկ.	11 50	Ա. Պոլիս ... մեկ.	9 20
Ֆէրրէ	12 56	Ուբրի ... »	10 19
Պիտիքլի	2	Գուլէլի—Պուրկազ մեկ.	10 59
Սաֆի	3 3	Տիմիթգաս	11 35
Տիմիթգաս	4 15	Սաֆի	12 57
Գուլէլի—Պուրկազ	4 58	Պիտիքլի	1 50
Ուբրի ... »	5 26	Ֆէրրէ	2 51
Ա. Պոլիս ... ժմ.	6 20	Տէտէ—Աղաճ ... ժամ.	3 50
	Երեկոյ		

Ստորագծեալ վայրկեանները դիշերուան ժամեր կը նշանակեն սկսելով երեկոյեան 6էն մինչեւ առաւօտեան ժ. 5 30 (Ը.Ե.)